MAART 2009 JAARGANG 34 NUMMER 1

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Argus2009_1.indd 1 09-03-2009 11:29:16

Inhoud

3 *Redactie.* **Vogels en de wet.nl.** Boekbespreking.

4 *Harm Niesen.* **Tachtig tractoren op de stoep.** De angst voor boeren zit er bij de natuurbeschermers goed in. Dat is niet alleen rampzalig voor de ganzen maar kost ook nog eens handen vol geld.

5 *Har Pluijmakers.* **Everzwijnen en jagers in Limburg.** Hoe zwijnenpopulaties in Limburg kunstmatig in stand worden gehouden door jagers.

8 *Rita Stockmann.* **Vrijbrief voor het vangen en doden van dieren voor Groennetwerk.** Via een obscure stichting proberen jagers het alleenrecht op te eisen voor het ophalen van verkeersslachtoffers onder herten, reeën en wilde zwijnen..

10 *Harm Niesen.* **Kievit, eierrapers en andere slachters.** Hoewel de kievitenpopulatie in Friesland sinds 1996 gehalveerd is, willen de eierrapers niets van stoppen weten...

12 *Redactie.* **Twentse anti-jachtgroep ruim 10 jaar actief.** Over de goede en minder goede resultaten van de regionale werkgroep "Stop de plezierjacht" in en rond Markelo.

15 *Pauline de Jong en Rita Stockmann.* **Ganzen met gouden voetjes.** Het zwalkende ganzenbeleid is slecht voor ganzen en voor de schatkist. Alleen jagers profiteren.

19 *Harm Niesen.* **Gedragscode voor Faunabeschermers.** Over de manier waarop medewerkers van De Faunabescherming zich in het veld gedragen.

20 *Betty de Jong.* **De buit van de vos.** Vaste rubriek over actueel dierenleed in de media.

22 *Pauline de Jong.* **Tellingen onterecht heilig verklaard.** De vergunningverlening voor het schieten van damherten op Schouwen als zoveelste voorbeeld van misleidende cijfers.

24 **Zitzakken.nl.** De aanzitzak

Colofon

ISSN 0166-5073

Argus is het kwartaaltijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via postbanknummer 116072 te Renkum.
Sympathisanten betalen € 5,- per jaar en ontvangen jaarlijks de Fauna-nieuwsbief.
Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie
Postbus 150, 6870 AD Renkum, Postbanknummer 116072.
Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen: donateurs.adm@faunabescherming.nl
Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:
IBAN: NL84INGB0000116072 en BIC: INGBNL2A.

Secretariaat
Mw. A.P. de Jong, Amsteldijk Noord 135,
1183 TJ Amstelveen,
Telefoon (020) 641 07 98, Telefax (020) 647 37 00,
E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester
Mw. I. v.d. Abeele, Korenbloemstraat 30,
6871 WE Renkum,
Telefoon (0317) 318487

Bestuur
I. v.d. Abeele, G.A. Ellenbroek, A.P. de Jong, B. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, R. Stockmann, M. Thieme, S.H.D. Voss.

Medewerkers
Gerard Ellenbroek, Betty de Jong, Pauline de Jong, Harm Niesen, Inge Sloos.

Redactieadres
Gerard Ellenbroek, Ratelaar 47, 7322 GM Apeldoorn,
Telefoon (055) 360 360 6,
E-mail: redactie.argus@faunabescherming.nl

Website
www.faunabescherming.nl

Lay-out
Van Berkum Graphics BV, Zwaag

Druk
Drukkerij Hooiberg Salland, Deventer

Knipselkrant
Zes keer per jaar verschijnt de FaunaKnipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeleid. U kunt zich abonneren door overmaking van € 8,- per jaar op postbanknummer 116072 ten name van donateursadministratie Stichting De Faunabescherming te Renkum, onder vermelding van 'knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: Fauna-Knipselarchief, Schelfhoutplantsoen 10, 1701 NG Heerhugowaard.

Doelstelling
Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid.
Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Boekbespreking

Vogels en de Wet.nl

De Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming heeft recent het boek 'Vogels en de Wet.nl' uitgegeven. Dit boek gaat over de wettelijke bescherming van vogels en is vooral een praktische uitwerking van de Flora- en faunawet.
Het boek is in eerste instantie bedoeld voor opsporingsambtenaren, maar vanwege de veelal feitelijke informatie kunnen ook oplettende burgers hiermee aan de slag gaan. Eerst wordt in het kort ingegaan op de belangrijkste wetten en regelingen. Vervolgens wordt de wettelijke bescherming in de praktijk uitgebreid beschreven. Zo wordt aangegeven wat er onder verstoring van vogels moet worden verstaan en wat daarbij wel en niet is toegestaan. Daarna wordt een hoofdstuk gewijd aan jacht en schadebestrijding. Bovendien wordt aandacht besteed aan de handel in en het bezit van vogels en alle excessen die daarbij voorkomen. Tenslotte wordt iets gezegd over onderzoek bijvoorbeeld naar roofvogelvergiftigingen en wordt uitgelegd hoe het zit met beschermde gebieden.
Al met al is het een heel aardig boek geworden, waarin praktische tips worden gegeven aan zowel de handhaver als aan de burger. In het boek wordt veel verwezen naar nuttige instanties of belangrijke websites.

Helaas zijn niet alle gegevens correct of zijn ze zelfs achterhaald. Er worden opmerkingen in gemaakt die kennelijk onder invloed van de jachtgezinden binnen de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming tot stand zijn gekomen. Zo wordt zonder enig commentaar vermeld dat wilde eenden belangrijke schade aan maïs veroorzaken en mezen aan appels. Volstrekte onzin. Bovendien wordt gesteld dat de brandganzen die in de Zeeuwse Delta broeden, worden beschouwd als nakomelingen van ontsnapte vogels en dus niet als wild. Er zijn inmiddels echter rechterlijke uitspraken waaruit blijkt dat ook deze brandganzen wel degelijk als wild en dus als beschermde inheemse diersoort moeten worden beschouwd.
In het boek wordt gesteld dat voor het vangen of doden van exoten (niet-inheemse diersoorten) geen ontheffing nodig zou zijn. Dit was weliswaar tot voor kort de mening van de jagersvereniging, die door de meeste provincies werd gedeeld, maar recent heeft de minister van Landbouw moeten toegeven dat dit niet correct is. Voor het vangen of doden van niet-inheemse diersoorten is wel degelijk een speciale ontheffing van de provincie nodig.

Tenslotte wordt gesteld dat het houden van knobbelzwanen in de vrije natuur, als productiedier, verboden is. Hiervoor werden in het verleden een aantal ontheffingen verleend, maar volgens het boek is dat met ingang van 1 april 2008 afgelopen. Ook dat is helaas niet juist. Minister Verburg heeft voor enkele zogenaamde zwanendrifthouders alsnog een uitzondering gemaakt en heeft na 1 april 2008 wel degelijk opnieuw ontheffingen verleend. De Faunabescherming heeft tegen deze ontheffingen overigens beroep ingesteld en de uitslag daarvan zal in een komende Argus worden beschreven.

Tenslotte merken wij op dat het jammer is dat er voortdurend wordt verwezen naar de KNJV, waarvan de leden in veel gevallen de veroorzaker zijn van overtredingen.

Redactie

"Vogels en de Wet.nl" is een uitgave van de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en KNNV Uitgeverij. 336 pagina's. ISBN: 978 90 5011 291 8.
Prijs: € 24,95

Argus2009_1.indd 2-3 09-03-2009 11:29:30

Naar een verantwoord faunabeleid

Tachtig tractoren op de stoep

HARM NIESEN

Rotganzen. Om ganzen uit de zogenaamde gedooggebieden te verjagen, lijkt niets meer te gek: vuurwerk afsteken, luid toeterend rondrijden en zelfs in de lucht schieten. Foto: Harm Niesen.

Crisis alom. Steeds meer negatieve berichten over de economische ontwikkelingen. Des te meer aanleiding om op zoek te gaan naar positieve zaken. Zou toch moeten kunnen. Een positieve ontwikkeling in de geesten van bestuurders en beleidsmakers ten opzichte van de in het wild levende flora en fauna, bijvoorbeeld. Dat kost niks. Integendeel, het zou ons in ieder geval jaarlijks een vermogen schelen aan volstrekt onnodig gespendeerde juridische kosten. Maar zover is het nog bij lange na niet. In toenemende mate werken overheden tegen als het gaat om zelfs maar de meest minimale en wettelijk vereiste bescherming te bieden. Nergens wordt dat zo duidelijk als bij het beleid dat het ministerie van LNV, gesteund door vrijwel de hele 2e Kamer en de provincies tegenover ganzen voeren. Nog maar een jaar of 10 geleden werd er veel minder op wilde ganzen geschoten. Eventuele landbouwschade werd vergoed. De aantallen ganzen namen toe en ze bleven ook in grotere aantallen in ons land broeden. De rekenmeesters van LNV trokken de grafiek door en voorspelden astronomisch hoge schadeuitkeringen. De oplossing was het installeren van een – veel te klein - aantal ganzengedooggebieden. Daarbuiten mocht hen, met behulp van het geweer, hardhandig worden geleerd dat ze naar die gedooggebieden moesten uitwijken. En wat wij vanaf het prille begin al voorspelden komt nu uit: die gedooggebieden werken niet. Omdat ze te klein zijn en omdat de ganzen er helemaal niet gedoogd worden. In die gebieden mag gewoon geschoten worden op bijvoorbeeld wilde eend en haas. Nijlganzen en Canadese ganzen dienen ter plaatse zelfs uitgeroeid te worden. En alsof dat nog niet genoeg is, houdt een groot deel van de boeren zich niet aan de regel, dat zij de ganzen in het gedooggebied niet nodeloos mogen verstoren. We zien het met grote regelmaat en ontvangen nog regelmatiger klachten over de inventiviteit die daarbij ten toon wordt gespreid. Enkele jaren geleden al waren er berichten over kleine vliegtuigjes die door boeren werden ingehuurd om over groepen ganzen te vliegen. Het antwoord van de minister op klachten daarover was dat de piloten alleen bestraft konden worden als ze te laag vlogen…. Sindsdien horen we daar minder over. Er zijn goedkopere methoden. Zo rijden in het natuurgebied Workummerwaard, maar ook elders, schooljongens op een quad door de weilanden om ganzen, ongetwijfeld tegen een leuke vergoeding, te verjagen. En daarmee tegelijkertijd alle andere beschermde, en zelfs voor boeren niet schadelijke, soorten verdrijvend. Het kan ook eenvoudiger. Zonder reden op een trekker, vaak vergezeld van een loslopende hond, even een rondje door een weiland scheuren en alle ganzen zijn weg. Vuurwerk afsteken, in de lucht schieten en luid toeterend rondrijden vallen voor de buitenwereld meer op, maar worden langzamerhand algemeen gebruikelijk. Voor de goede orde: in al deze gevallen ontvangen de boeren een ruime vergoeding voor het gedogen van ganzen op hun land. Of nog extremer: ze pachten het land bijna voor niets van een natuurbeschermingsorganisatie, die het gebied in naam als ganzenreservaat zegt te beheren. Die pachters denken daar kennelijk heel anders over. Klagen helpt niet. Of het nu gaat om de provincie, die handhavend moet optreden, of om de natuurbeherende eigenaar van het gebied, er gebeurt niets. Zowel natuurbeherende instanties als provincies hebben een hoger en belangrijker doel voor ogen: onder geen enkele voorwaarde willen zij de boeren tegen de schenen schoppen. Of zoals een gedeputeerde het zeer onlangs nog uitdrukte: als wij in een Speciale Beschermingszone werkelijk het natuurbelang zouden laten prevaleren, staan er hier straks tachtig tractoren op de stoep. Dat is dus waar de natuurbescherming, als het dat woord al verdiend, in dit land aan ten onder gaat. Natuurbescherming zolang het in agrarische kring wordt gedoogd…. En als er nu nog sprake was van werkelijk belangrijke schade, was er misschien nog begrip voor op te brengen. Maar de overgrote meerderheid van de 's winters in ons land verblijvende ganzen foerageert op weilanden en op al gerooide akkers. Op gras, dat 's winters geen enkele waarde vertegenwoordigt en op oogstresten van winterwortelen, maïs en suikerbieten. Van schade is dus eigenlijk nauwelijks sprake. De 's zomers in ons land verblijvende ganzen hebben het zo mogelijk nog moeilijker. Ten eerste heeft het ministerie vastgesteld dat soorten als de kolgans hier niet mogen broeden. Een soort Berufsverbot. In het Darwinjaar weet de minister beter dan de kolgans hoe die zich hoort te gedragen. Hoewel het om een veel kleiner aantal ganzen gaat, dat bovendien betrekkelijk eenvoudig bij eventuele kwetsbare gewassen is weg te houden, is er volgens onze toegewijde provincieambtenaren en natuurbeschermingsorganisaties een betere oplossing: uitroeien, schieten, vergassen en de nesten vernietigen. Dat hebben we al eens meegemaakt, op Texel bijvoorbeeld. En neem daar nu eens een kijkje. Natuurlijk zijn er nu niet minder ganzen dan een jaar geleden. Ganzen kunnen namelijk erg goed vliegen. Iedere echte deskundige – en die blijken onder de ambtenaren bij provincie en ministerie buitengewoon schaars te zijn – zal er van overtuigd zijn dat al die barbaarse acties alleen veel meer geld kosten dan die zogenaamde landbouwschade en geen enkel effect hebben op het totale aantal ganzen of de zogenaamde geleden schade. Maar toch gaan provincies en ministerie onverdroten door op de ingeslagen weg, met toenemende steun van de ook bang geworden natuurbeschermingsorganisaties. Bang voor de boeren. Een belangrijker drijfveer voor natuurbeschermend Nederland is er kennelijk niet. We voldoen onder die druk aan de meest minimale eisen van de nationale en Europese regelgeving, en dan vaak nog alleen als we er toe gedwongen worden. Het wordt vast weer een heet voorjaar.

Hoewel geen enkele gans zijn leven in een gedooggebied zeker is, geldt hier voor de Canadese gans zelfs de eis: Uitroeien! Foto: Harm Niesen.

Van jachtbeheer naar faunabeleid

Everzwijnen en jagers in Limburg

HAR PLUIJMAKERS

De werkgroep Zwartwild van de Faunabeheereenheid Limburg kreeg in het najaar van 2007 de drijfjacht op everzwijnen op de agenda bij Gdeputeerde Staten van Limburg. De opmars van het everzwijn in de nulstandgebieden was niet te stuiten met de gangbare aanzitjacht. De jagers vonden dat er zwaardere middelen in stelling moesten worden gebracht. Boeren klaagden steen en been en ook jagers moesten 'lijdzaam' toezien hoe de everzwijnen de akkers omploegden...

Goed geregisseerd

In Limburg is alleen het nationaal park de Meinweg aangewezen als leefgebied voor everzwijnen. Alle andere gebieden zijn 0-optiegebied en hier mogen, *lees moeten*, alle evers worden doodgeschoten. Jagers zeggen dat ze alles in het werk stellen om tot een totaal afschot te komen maar ze wijzen op de onbeheersbare omstandigheid dat de everzwijnen uit Duitsland en België in grote aantallen oprukken. Voor hen is het geen optie meer om nog meer uren in een hoogzit te zitten koukleumen en te wachten tot zich een everzwijn aandient. De drijfjacht moet snel weer worden toegestaan was hun motto. Daarnaast moeten volgens de faunabeheereenheid nachtzichtapparatuur en geluiddempers, volgens de Beneluxovereenkomst verboden middelen, door de provincie worden toegestaan.
De Limburgse Land- en Tuinbouw Bond (LLTB), de belangenorganisatie van de boeren, steunt de jagers in hun oproep.
Het leek een goed geregisseerd plan van de jagers maar faunabeschermers prikten hun argumenten stelselmatig door. Zij roepen de provincie nu op om een ander beleid te gaan voeren.

Genetisch onderzoek

Alterra heeft het genetisch materiaal van geschoten everzwijnen uit de Meinweg/ Elmterwald vergeleken met de everzwijnen uit de 0-optiegebieden in de regio's Echt en Swalmen. Daaruit is geconcludeerd dat dieren uit de 0-optiegebieden behalve overeenkomsten ook duidelijke genetische verschillen vertonen met de dieren van de Meinweg/ Elmterwald.
Dat duidt erop dat er dieren van buitenaf geïntroduceerd zijn. Wij wachten nog op de resultaten van het door het Rijk en de provincie toegezegde nader onderzoek naar de genetica van de deelpopulaties. De nu al gevonden verschillen zijn een bevestiging van de stelling van faunabeschermers dat er op diverse plaatsen door jagers fokzwijnen zijn uitgezet voor de jacht. Eigen waarnemingen en informatie van de provincie Limburg bevestigen deze stelling. Vijf voorbeelden van uitzetten van everzwijnen zijn nadrukkelijk vastgesteld.

Uitzetten van fokzwijnen

Door de provincie Limburg wordt bevestigd dat er op meerdere plaatsen fokzwijnen zijn losgelaten waarbij het voor de hand ligt dat dat is gebeurd om de dieren vervolgens te kunnen bejagen. In het Weerterbos zijn in 1994 gefokte dieren bewust losgelaten. De provincie heeft nog geprobeerd de dieren te doden maar dat is maar ten dele gelukt en een aantal dieren heeft het overleefd en zich in het bos teruggetrokken. Ook in het Stamproyerbroek (juist over de Belgische grens) zijn everzwijnen opzettelijk losgelaten. Ook hier hebben diverse dieren in vrijheid kunnen overleven.
Een jager is op heterdaad betrapt toen hij een zwijn had geschoten zonder ontheffing. Hij motiveerde zijn afschot door te stellen

Alterra toont met genetisch onderzoek aan dat er in de 0-optiegebieden andere varianten van het wild zwijn rondlopen dan in het Meinweggebied. Het 'Stassenzwijn' (links) vertoont andere uiterlijke kenmerken dan het Meinwegzwijn. Foto's: Har Pluijmakers

Argus2009_1.indd 4-5 09-03-2009 11:29:36

dat hij toevallig langs kwam en het zwijn hem probeerde aan te vallen. Uit lijfsbehoud had hij het dier noodgedwongen neergeschoten. In Swalmen zijn nog vrij recent (in 2007) fokzwijnen losgelaten uit een afgerasterd gebied. Een jager fokte de everzwijnen in een bosje achter zijn huis.
In het Munnigsbos nabij de gemeente Echt heeft jager Stassen een deel van zijn jachtgebied ingerasterd waar hij in 1995 nog everzwijnen fokte voor de jacht. Het gebied is geheel ingericht voor de jacht met jachthutten, een eendenput en een jachtbungalow. In 1995 werd zijn jachtopziener in het afgerasterde gebied aangehouden voor het vergiftigen van roofvogels. In een apart, met schrikdraad afgezet stukje bos lagen diverse roofvogels dood als gevolg van het eten van uitgelegde, vergiftigde houtduiven en een eend. Hoewel er op dat moment nog everzwijnen in het overige afgerasterde deel aanwezig waren, bleken er in het hoofdraster zoveel gaten aanwezig te zijn dat de evers gemakkelijk in en uit konden lopen. De dieren verspreidden zich over het gebied maar kwamen weer even gemakkelijk het afgerasterde gebied binnen om te eten. Zij werden door de jachtopziener dagelijks van vers voer voorzien. In 2008 dook in het gebied de Maasduinen (waar tot dan toe geen evers werden vastgesteld) een groep everzwijnen op, die volgens waarnemers handtam waren. De herkomst van de dieren is onbekend maar ze zijn duidelijk uit gevangenschap afkomstig. Tot op heden zijn de jagers ter plaatse er niet in geslaagd de groep volledig te “verwijderen”.

Jachthut van de DSM-jagers op het Meinwegplateau, Midden-Limburg. Foto: Har Pluijmakers.

Jagers oorzaak van ‘everzwijnenprobleem’

Het meest ernstig is misschien nog wel dat jagers met opzet een ander genetisch type everzwijn in de natuur brengen dan dat er van oorsprong voorkomt. Zo is het Meinwegzwijn een inheems en genetisch uniek type. Vermenging met gefokte ondersoorten tast dit ecotype aan. Daarnaast zadelen de jagers de boeren op met een probleem door moedwillig everzwijnen uit te zetten in en nabij het boerenland. Door ‘tamme’ dieren uit te zetten veroorzaken zij opzettelijk onveilige situaties voor weggebruikers. Uit de afschotcijfers in de 0-optiegebieden blijkt ook dat de jagers niet doen aan *schade*beheer maar aan *jacht*beheer. Zo zijn de afschotaantallen al enkele jaren redelijk stabiel terwijl jagers en boeren in 2007 groot alarm sloegen over de enorm hoge aantallen everzwijnen in Midden-Limburg[1]. Een teken dat ze bewust niet alle dieren afschieten. Elke jagersgroep wil zijn eigen oogstaantal in stand houden. Daarnaast stelden medewerkers van De Faunabescherming in 2007 vast dat in jachtgebieden langs de Duitse grens wilde zwijnen doelbewust met voer en geurlokmiddelen de grens over werden gelokt. Deze praktijk werd in 2008 opnieuw waargenomen. Dat boeren moord en brand roepen en het aantal aanrijdingen met everzwijnen toeneemt, wordt door de jagers aangegrepen om de politieke druk op te voeren en de drijfjacht weer vrij te krijgen. Drijfjacht op everzwijnen is immers het summum van genot voor jagers.

Kroondomein van DSM-jagers

Buiten de Veluwe is het Nationaal Park De Meinweg het enige officiële leefgebied voor het everzwijn in Nederland. Niet dat er niet op de dieren wordt gejaagd maar de afschotaantallen worden door de provincie Limburg bepaald. Zij laten zich adviseren door de Faunabeheereenheid Limburg. Uitgangspunt is een vastgestelde voorjaarsstand. De jagers tellen de dieren en vervolgens bepaalt deze uitkomst het afschot. Opmerkelijk is dat midden in het Nationaal Park een grote landbouwenclave ligt, het zogenaamde Meinwegplateau. Het plateau is deels eigendom van het chemieconcern DSM en tevens het jachtdomein van DSM-coryfeeën als voormalig topman Evert Rongen en de (tot voor kort) bestuursvoorzitter Peter Elverding. Zij zijn verenigd in jachtgroep De Lexhi. Het landbouwgebied is weliswaar ingerasterd maar er zijn zoveel openingen in de omheiningen waardoor de everzwijnen zich rijkelijk tegoed doen aan de gewassen op de landbouwgronden. Uit alle windstreken komen de zwijnen naar het plateau om zich daar te voeden. Dit heeft effect op het geboorteaantal en maakt het beheer van de everzwijnen in het Nationaal Park tot een fars. Tevens hebben de DSM-jagers bij de Faunabeheereenheid afgedwongen dat het getelde aantal dieren in hun jachtgebied met 80% wordt gereduceerd bij het bepalen van het afschot door De Lexhi. De redenering is dat een belangrijk deel van de dieren, die op het plateau verblijven, afkomstig is van het aangrenzende Duitse gebied. Alsof iedereen zijn eigen everzwijnen bezit! De echte reden is echter een heel andere. DSM wil dat er gemakkelijk geschoten kan worden. Veel dieren betekent dat de kansen om een dier te kunnen schieten groot is. Teveel afschot geeft niet alleen onrust onder de dieren maar vergroot ook de kans dat de man met het geweer te lang moet zitten wachten in zijn jachthut. Het moet snel en leuk zijn voor de DSM-jagers.
De Faunabeheereenheid Limburg neemt hun wens over in het beheerplan en de provincie keurt het vervolgens goed. Zo werkt dat in Nederland

Het roer om in Limburg

De feiten tonen aan dat het everzwijnenbeheer in Limburg niets met beheer of schadebestrijding te maken heeft. Er is sprake van jachtbeheer en niet van faunabeleid.
Jagers creëren opzettelijk een probleem en roepen zich vervolgens uit als de oplossers van het probleem.
De Zwartwildwerkgroep van de Faunabeheereenheid Limburg bestaat vooral uit jagers en adviseert de provincie de drijfjacht weer in te voeren. De LLTB, de Limburgse Land- en Tuinbouwbond, die de belangen van de boeren moet behartigen loopt blindelings achter de jagers aan. Niet alleen in de 0-optiegebieden is er sprake van jachtbeheer door plezierjagers maar ook in een deel van het Nationaal Park de Meinweg.

De Faunabescherming heeft bij de provincie beleidsvoorstellen neergelegd voor een verantwoord beheer van het everzwijn in Limburg. Zo is het van belang dat het Nationaal Park de Meinweg in haar totale omvang als één beheergebied voor het everzwijn wordt aangemerkt. In het Nationaal Park past geen intensieve landbouw en dus is het nodig de gronden dezelfde status te geven als de omliggende natuur.

In de 0-optiegebieden en binnen de ecologische hoofdstructuur zijn gebieden geschikt als leefgebied voor everzwijnen. Hier moeten de dieren worden getolereerd en dus niet worden bejaagd. Deze gebieden zijn veelal in eigendom bij de terreinbeheerders Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Limburgs Landschap.
Deze organisaties zijn vertegenwoordigd in de faunabeheereenheden en hebben dus een zware stem bij het bepalen van het faunabeleid. Nu in het voorjaar van 2009 het geldende faunabeheerplan wordt geëvalueerd mag van de terreinbeheerders, als hoeders van de Nederlandse natuur, verwacht worden dat ze het wilde zwijn in die gebieden als van nature in Nederland voorkomende diersoort bescherming zullen bieden en het nulstandbeleid los zullen laten. In het huidige faunabeheerplan zijn al twee nieuwe gebieden aangewezen die na inrichting onderdeel worden van het leefgebied voor wilde zwijnen, het Meerlerbroek en Blankwater, beide zijn grote natuurontwikkelingsgebieden langs de Duitse grens. Met de inrichting van deze gebieden vlot het echter niet en tot op heden worden de wilde zwijnen in deze gebieden nog steeds geschoten.

Waar conflicten met boeren dreigen te ontstaan kan met gesubsidieerde gewaskeuze en rasters boeren tegemoet worden gekomen. Vooral de LLTB en het Faunafonds zouden hierin een initiërende rol moeten vervullen. De provincie moet meer werk maken van ontsnippering en verkeersremmende maatregelen op plekken waar de dieren de weg oversteken.

In plaats van de Zwartwildwerkgroep zou de provincie onderscheid moeten maken in uitvoering en beleid en een Beleidsgroep Everzwijn moeten installeren die gelieerd is aan het soortenbeleid van de provincie. Deze provinciale beleidsgroep zou uit een evenwichtige samenstelling van grondeigenaren, dier- en natuur(beheer)organisaties moeten worden opgebouwd.

Nachtschift redactie: De auteur van dit artikel, Har Pluijmakers, is woordvoerder voor De Faunabescherming voor de regio Limburg.

Ook overdag doen de everzwijnen op het Meinwegplateau zich tegoed aan de gewassen op de aangrenzende landbouwgebieden. De dieren raken in zo’n goede conditie dat de geboorte van een groot aantal jongen verzekerd is. Foto: Har Pluijmakers.

[1] afschotcijfers van de provincie Limburg tonen geen significante toename van afschot in de jaren 2005 tot en met 2007. In Midden-Limburg (Annendaal) bedroeg met aantal geschoten everzwijnen in het 0-optiegebied in het seizoen 2005/ 2006 vijfenveertig dieren. In het seizoen 2006/ 2007 zesenzestig dieren.

Argus2009_1.indd 6-7 09-03-2009 11:29:42

Minister verleent stichting 'onbeperkte' ontheffing

Vrijbrief voor vangen en doden van dieren voor Groennetwerk

RITA STOCKMANN

Onlangs verleende de minister van Landbouw, G.Verburg (CDA), aan de Stichting Groennetwerk in het kader van de afhandeling van verkeersongevallen waarbij dieren betrokken zijn, ontheffing voor het vangen en doden van beschermde diersoorten. De Faunabescherming is verbijsterd over deze gang van zaken en heeft bij het ministerie om opheldering gevraagd. In dit artikel legt de auteur uit waarom deze ontheffing zo snel mogelijk moet worden ingetrokken.

Aanvraag afhandeling wildaanrijdingen

Eind 2008 verleende het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan Stichting Groennetwerk, een kleine particuliere organisatie gevestigd in Ermelo, ontheffing om beschermde inheemse dieren te mogen vangen en doden. Dit verzoek wordt omschreven als "afhandeling van wildaanrijdingen". Groennetwerk bestaat uit bestuurders en medewerkers die afkomstig zijn uit jachtkringen en politie en is gelieerd aan de Stichting Zweethonden Nederland.

Zij vroegen en kregen van de minister toestemming om in heel Nederland alle soorten dieren te mogen vangen of doden, zonder dat daar door het ministerie enige voorwaarde aan is verbonden(!). Ook mag deze organisatie gevangen dieren onbeperkt onder zich houden. Wat daarmee wordt beoogd is een raadsel. Temeer omdat Groennetwerk zelf in een folder zegt dat in het wild levende dieren weinig kans maken om te overleven na revalidatie.

De interesse van de Stichting Groennetwerk voor verkeerslachtoffers geldt niet voor onbejaagbare soorten als de hermelijn. Foto: Harm Niesen.

Wildaanrijdingen en netwerken

De oprichter en voorzitter van Groennetwerk, de heer Gerrit Hobbelink, is tevens adviseur regelgeving van de Stichting Zweethonden Nederland, een jagersclub waarvan de leden tijdens de jacht aangeschoten wild nazoeken en daarvoor speciale honden (zweet betekent hier bloed) in bezit hebben. Naast een carrière als jachtopzichter in o.a. Kroondomein Het Loo en als rijkspolitieman bij de toenmalige veldpolitie is de voorzitter en initiatiefnemer thans werkzaam als coördinator Groene Regelgeving bij het Regionaal Milieuteam regiopolitie Noord- en Oost-Nederland. Samen met een computerexpert, de heer Liekens, die tevens voorzitter is van Stichting Zweethonden Nederland en een veelgeziene schutter op de varkensbaan bij schietcentrum Berkenhorst, heeft deze politieman het Buitengewone Opsporings Ambtenaren (BOA) registratiesysteem opgezet. Op deze beveiligde site kunnen BOA's, jachtopzichters en politie melding doen van wildaanrijdingen. Vervolgens worden deze gegevens weer bewerkt door de computerexpert, die ook bestuurslid is van Groennetwerk, om uiteindelijk door onder andere de provincie Gelderland te worden gebruikt om afschotontheffingen te verlenen voor wilde zwijnen, reeën en herten wegens verkeers(on)veiligheid.

Samenwerken

Stichting Groennetwerk zegt samen te werken met tal van overheids-, semi-overheids- en particuliere instellingen. Zo geven ze aan samenwerkingsverbanden te hebben met de Koninklijke Marechaussee in Apeldoorn, met flora- en faunabeheerders van Staatsbosbeheer, met Natuurmonumenten en het Geldersch Landschap, met de regiopolitie Noord- en Oost-Gelderland en met de provincies Gelderland en Flevoland. Ook de gemeenten Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Hattem, Heerde en Epe hebben zich aangesloten bij de stichting evenals particuliere terreineigenaren, aldus Groennetwerk.

Dierenambulances, die vaak als eersten bij gewonde dieren worden geroepen, hebben te verstaan gekregen dat zij geen wild mogen vervoeren of helpen. Foto: Archief De Faunabescherming.

Poelier of preparateur?

Stichting Groennetwerk heeft tevens toestemming gekregen om de gevangen dieren, dood of levend, eventueel tegen betaling over te dragen aan derden (poeliers?) en Groennetwerk mag elke willekeurige persoon machtigen de hiervoor genoemde handelingen uit te voeren. Dit alles mag volgens de ontheffing plaatsvinden in heel Nederland zonder dat dit op enige manier achteraf is te controleren, aangezien in de ontheffing *niet* als voorwaarde is gesteld dat alle handelingen, die op basis van deze ontheffing worden verricht, moeten worden geregistreerd. Dat zou een vereiste moeten zijn. Al was het alleen maar om te voorkomen dat er handel gaat ontstaan in aangereden dieren, die ofwel bij de poelier belanden of worden verkocht om te worden opgezet. De aanvraag behelsde tenslotte niet voor niets "Ontheffing om te vangen en te doden".

Te grote broek?

Vooralsnog blijkt uit niets dat de stichting de capaciteit heeft om buiten de Veluwe, waar de bekende jagersaanhang actief is, wildaanrijdingen fysiek af te handelen. Evenmin is duidelijk in hoeverre de samenwerkingsverbanden waarvan sprake is, alleen bestaan uit individuen met jachtaspiraties uit genoemde organisaties en gemeenten. Dierenambulances, die vaak als eersten bij gewonde dieren geroepen worden, hebben te verstaan gekregen dat zij geen wild mogen vervoeren of helpen. Volgens Groennetwerk moet iedereen wachten tot de vakkundige faunabeheerder (jager) komt opdagen die is voorzien van veiligheidskleding en speciale hulpmiddelen. Maar uit wiens naam komt hij? Natuurlijk ligt het niet voor de hand dat bijvoorbeeld uit naam van Natuurmonumenten of de provincie Gelderland aangereden wilde zwijnen uit handen van personeel van dierenambulances worden gerukt. En ook bijvoorbeeld een medewerker van het Geldersch Landschap, de heer G. Verwoerd, die tevens vice-voorzitter is van de zweethonden club, doet dat à titre personel. Wie je dan kunt verwachten bij wildaanrijdingen zijn de mannen van het groene gilde, al dan niet vermomd als politie-agent of BOA. Of ze nu medewerker van Het Landschap, Natuurmonumenten of van de provincie zijn, ze zijn meestal praktiserend jager, al doet de folder het anders voorkomen, en verschuilen zich allemaal achter de Stichting Groennetwerk.

Bel niet met de Dierenambulance

Dat deze stichting koste wat kost het alleenrecht wil hebben om "wild" na een aanrijding veilig mogen te stellen voor de jagersbranche blijkt uit hun folder**:**
"Wat moet u beslist niet doen. Ga nooit achter het dier aan, laat dit over aan de deskundige faunabeheerder (lees: jager, red.). Bel niet met de dierenambulance, maar met de politie. Het zijn beschermde dieren en de Flora- en faunawet staat niet toe dat dieren worden meegenomen. Alleen de opgeroepen faunabeheerder van Stichting Groennetwerk is bevoegd dit dier te vervoeren".

Argus2009_1.indd 8-9 09-03-2009 11:29:46

De dieren zijn inderdaad beschermd, maar het is onjuist dat alleen medewerkers van Groennetwerk bevoegd zouden zijn om gewonde dieren te vervoeren. En er worden nog meer onwaarheden in de folder vermeld. Zo zouden er jaarlijks honderden in het wild levende dieren worden doodgereden. En dat zouden dan voornamelijk reeën, edelherten, damherten en wilde zwijnen zijn.
Dit getuigt van weinig kennis op het gebied van aanrijdingen met in het wild levende dieren, die in heel Nederland plaatsvinden. Daar zijn geen betrouwbare cijfers van voorhanden maar het is, in tegenstelling tot wat Groennetwerk in haar folder beweert, zeker een veelvoud van de 'honderden' door Groennetwerk betreurde, doodgereden herten, reeën en wilde zwijnen. Het is dan ook tekenend voor deze club dat het wat hen betreft alleen zou gaan om het zogenoemde grofwild. In werkelijkheid is dat maar een fractie van alle beschermde dieren die jaarlijks worden doodgereden.

Ook een egel telt

Het vervelende voor Groennetwerk is dat alle in het wild levende dieren, dus ook eekhoorns, egels en allerlei vogelsoorten onder de Flora- en faunawet vallen. En wat blijkt? Als een beoogde medewerker van Groennetwerk al in staat is meteen in actie te komen na een melding dan hangt het van de *diersoort* af of ze daadwerkelijk komen. Egels zijn niet interessant, een wild zwijn wel. Menige dierenambulance wordt met dit door jagers en politie gecreëerde dilemma geconfronteerd. Het in eigen beheer houden van voor jagers belangrijke tellingen van verkeersslachtoffers blijkt prioriteit te hebben boven het adequaat helpen van dieren in nood. Het met opzet verkeerd uitleggen van de Flora- en faunawet maakt daar kennelijk onderdeel van uit.
Al in Argus 2007:2 berichtten we over de rol van de Politie Achterhoek/IJsselstreek die als eerste de dierenambulance verbood zich over aangereden of zieke reeën te ontfermen. Toen kwam ook aan het licht dat geld van de poelier rechtstreeks naar de "faunabeheerder" mag gaan die het aangereden wild heeft opgepikt. Artikel 2 van de Flora- en faunawet waarin, kort gezegd, geëist wordt dat "een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren..." en "*alle maatregelen moet treffen teneinde gevolgen van zijn handelen te beperken of ongedaan te maken*", zegt én de minister én de voorzitter/politiegoeroe van Groennetwerk kennelijk niets.
De Faunabescherming heeft het ministerie van LNV met klem verzocht de onderhavige ontheffing met de meeste spoed in te trekken.

Het ophalen van een aangereden ree is vele malen moeilijker dan dat van bijvoorbeeld een hond of kat. Typisch werk dus voor de specialisten van Stichting Groennetwerk... Foto: Archief De Faunabescherming.

De kievit, eierrapers en andere slachters

HARM NIESEN

De Friese soap is nog niet afgelopen. Na 32 jaar actie tegen een aanvankelijk in heel Nederland geaccepteerd gebruik om tot ver in april alle kievitseieren te roven, zijn we toch wel iets opgeschoten. Alleen een paar duizend Friezen denken nu nog dat het verdedigbaar is om de eieren van in het wild levende vogels te consumeren. Zelfs in de wat jacht betreft toch bepaald niet kinderachtige landen in Zuid- en Oost-Europa kijkt men hier met verbazing naar. Want deze handelwijze gaat in tegen alle principes die de jagers er op na houden. Voor zover ze er principes op na houden, natuurlijk. Tijdens de voortplantingsperiode bescherm je je jachtwild zoveel mogelijk, want dat vergroot de kans op een flinke oogst later. Wie gaat er nou eieren stelen, wacht tot het een volwassen kievit is, en vreet die op! Dan heb je tenminste wat. Een filmpje dat door het Duitse Komitee gegen den Vogelmord op internet is gezet en waarop de vangst van volwassen kieviten te zien is, veroorzaakt dezer dagen aardig wat opwinding onder natuurbeschermers en vogelaars. Prima natuurlijk, maar het getuigt niet van echte betrokkenheid bij dit soort problemen. Want het is niets nieuws. Het is al tientallen jaren bekend en een uitvloeisel van de wijze waarop de EU-Vogelrichtlijn tot stand is gekomen. In 1979 konden landen zonder enige beperking zelf opgeven welke soorten zij op de lijst van bejaagbaar wild wilden zetten. Gelukkig heeft Nederland er toen niet aan gedacht de kievit als zodanig op te geven, want dan hadden we bij alle acties om het kievitseierenrapen uit de wereld te helpen, geen poot gehad om op te staan. Hoe erg de jaarlijkse slachting van volwassen kieviten ook is, nieuws is het bepaald niet. Vrijwel alle steltlopers zijn in landen als Frankrijk en Denemarken op de lijst van bejaagbare soorten geplaatst. Er is dus een Europese overeenstemming over het onbeperkt schieten van regenwulpen en groenpootruiters in bijvoorbeeld die twee landen. En over het vangen en schieten van kieviten. Protesteren bij het Europese Parlement, waartoe het Duitse Komitee oproept, is niet alleen bij voorbaat tevergeefs, het kan zelfs averechts werken. Veel landen, vooral de nieuwe lidstaten (Cyprus, Malta) willen niets liever dan de lijst van bejaagbare soorten in een herziene Vogelrichtlijn opnieuw vaststellen. Want dat is de consequentie: als jullie aanpassingen willen, dan hebben wij ook nog wel wat wensen. Ondanks alle gebreken is de Vogelrichtlijn bijna altijd veel duidelijker en strenger dan de nationale wetgeving - ook in ons land. Alleen Frankrijk en Denemarken zelf kunnen dus iets aan de situatie veranderen: de Vogelrichtlijn geldt onverbiddelijk voor alle landen, maar strengere regels mag een land altijd hanteren. Voor Frankrijk en Denemarken lijkt die kans echter uiterst klein. Protesten moeten dus naar het Franse Parlement, niet naar het Europese. En waarom steeds Denemarken wordt genoemd? Dat land heeft de grootste jagersdichtheid ter wereld… *En die mogen ook nog eens op buitengewoon veel soorten schieten.* Het filmpje op internet toont overigens een vrij alledaagse praktijk. De nog overgebleven Nederlandse wilsterflappers gebruiken bij het ringen van kieviten en goudplevieren precies dezelfde vangmethode, inclusief de wip. Daarop zit een levende kievit gemonteerd, via een touwtje, aan een stok die neergelaten kan worden. Zo kan de kievit door de vanger op het juiste moment gedwongen worden een soort dalende vlucht te maken. Dat moet overvliegende soortgenoten aanmoedigen op de vangplaats te landen.
Terug naar de eierraperssoap. De Raad van State heeft – helaas – bepaald, dat er jaarlijks 6934 kievitseieren geraapt mogen worden. Maar ook niet één meer. De provincie Friesland mag het eierrapen alleen toestaan als zij kan garanderen dat het onmiddellijk stopt als dat aantal is bereikt. Zelfs de meest simpele ziel kan vermoeden dat zoiets nooit waterdicht te garanderen en te controleren valt. En dus zullen wij iedere regeling die suggereert dat dat wel het geval is, aanvechten. Dat doen we nu tegen het plan om ieder geraapt ei direct per sms te melden bij een commercieel bureau, dat dan steekproefsgewijs controleert of er in plaats van de opgegeven twee meegenomen eieren in werkelijkheid niet tien zijn meegenomen.
In onze ogen uiteraard geen waterdicht systeem. Het lijkt er zelfs niet op. Maar misschien kunnen we het probleem voor eens en altijd uit de wereld helpen. Ongepast optimistisch na 32 jaar, onmiddellijk toegegeven, maar toch. De EU-Vogelrichtlijn, die het rapen van kievitseieren verbiedt, maar in uitzonderlijke omstandigheden toestaat, moet toch weer redding brengen. Aan onze nationale juridische bescherming hebben we weer helemaal niets. Zolang traditionele vangsten van beschermde vogels jaarlijks niet meer dan 1% van de natuurlijke sterfte van de regionale populatie betreffen, kan het onder omstandigheden worden toegestaan. Maar voorwaarde is dan wel, dat de populatie van die soort op z'n minst op hetzelfde niveau blijft. Is er sprake van achteruitgang, door welke oorzaak dan ook, dan dient die in principe verboden activiteit direct gestopt te worden. Al jaren betogen wij dat de kievit in heel Nederland, inclusief Friesland, achteruit gaat. De eierrapers, bij monde van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten (BFVW) beweren natuurlijk het tegendeel. De cijfers van onafhankelijke onderzoeksbureaus geven ons gelijk. Eigen onderzoek van die BFVW niet, slagers die hun eigen vlees keuren, u kent dat. Ronduit schandalig dat provincies en rechtbanken daar intrappen. De achteruitgang van de kievit in Friesland is inmiddels echter zo sterk gedaald - sinds 1996 is de populatie gehalveerd - dat er volgens elk redelijk denkend mens geen ontkennen meer aan is. Daar komt nog bij dat zelfs echte BFVW-ers van mening zijn dat de huidige regeling, waarbij gedurende de hele maand maart alle kievitseieren worden geraapt, het slechtste is dat je de kievit kan aandoen. Begin april kunnen de kieviten nu beginnen met hun dus meestal tweede legsel. De jongen daarvan komen begin mei uit het ei. Die kleine jongen zijn uiterst kwetsbaar en verschijnen precies in de periode dat alle weilanden voor het eerst gemaaid worden. Een slachting onder de jonge kieviten is het gevolg. Om voor nageslacht te zorgen zou de gemiddelde Friese kievit dan nog een derde legsel moeten produceren. Dat redden de meeste kieviten niet en zelfs als dat wel het geval is, komt er zelden iets van terecht. De conclusie kan niet anders zijn dan dat het rapen van kievitseieren volgens de Europese regels verboden is. Eerst eens zien of de provincie Friesland dat met ons eens is. En daarna weer naar de Raad van State. Alleen een onverbeterlijke optimist kan geloven dat hij ooit gelijk krijgt.

Sinds 1996 is in Friesland de stand van de kievit gehalveerd. Zelfs voor eierrapers zou dat voldoende reden moeten zijn op onmiddellijk te stoppen met nesten uithalen. Foto: Harm Niesen.

Argus2009_1.indd 10-11 09-03-2009 11:29:51

Werkgroep “Stop de Plezierjacht”

Twentse anti-jachtwerkgroep ruim 10 jaar actief

GERARD ELLENBROEK

Jan van den Berg, de stuwende kracht achter de werkgroep “Stop de Plezierjacht”. Foto: Harry Voss

In de jaren tachtig en negentig werd in verschillende Nederlandse gemeenten de roep om het stopzetten van de plezierjacht zo sterk dat gemeenteraden besloten het jachtverhuur van de gemeentelijke terreinen af te bouwen. Bekende voorbeelden zijn die van de gemeentes Steenwijk en Apeldoorn. Ook in het Twentse Markelo, waar van een gemeentelijk jachtbeleid geen sprake was, gingen steeds meer mensen zich verzetten tegen het tot dan toe gebruikelijke verhuur van gemeentelijke gronden aan jachtcombinaties. Om hun onvrede duidelijk te maken, richtte een groepje anti-jachtgezinde mensen de werkgroep “Stop de plezierjacht” op. In dit artikel willen wij u laten kennismaken met het werk van deze zeer actieve werkgroep, wat ze heeft bereikt en wat haar toekomstplannen zijn.

Handtekeningen

Het begon allemaal in 1996 met een handtekeningen-actie tegen de jacht in de gemeente Markelo. Een groepje mensen, aangevoerd door Jan van den Berg uit Markelo, was het schieten in de bossen en de landerijen rondom zijn woonplaats beu. Tot dan toe was er weinig aandacht besteed aan het onderwerp jacht. Ze besloten een petitie op te stellen *tegen* de jacht op gemeentelijke gronden en daarmee in de voormalige gemeenten Markelo, Goor en Diepenheim langs de deuren te gaan. Doel was zoveel mogelijk handtekeningen op te halen om de gemeenteraad en het gemeentebestuur duidelijk te maken dat de bevolking van deze Twentse gemeente genoeg had van de plezierjacht in hun woongebied.
De werkgroep, op dat moment bestaande uit twaalf mensen, slaagde erin huis-aan-huis maar liefst 3300 handtekeningen te verzamelen. De handtekeningen werden op 26 november 1996 aan het gemeentebestuur van Markelo aangeboden en vervolgens behandeld door de gemeenteraad. In eerste instantie werd de petitie tegen de jachtverhuur van gemeentelijke gronden door de raad terzijde geschoven, maar later kwam zij daarop terug toen, op initiatief van het IVN, in 1999 opnieuw werd gevraagd om een dergelijk jachtverbod. Ditmaal besloot de gemeenteraad van Markelo de verhuur van gemeentegronden aan jachtcombinaties en later aan WBE’s stop te zetten.

Fazantenjacht

Het was één bepaald voorval dat Jan van den Berg ertoe bracht om zich echt actief in te zetten tegen de plezierjacht. Zo’n vijftien jaar geleden kwam Jan’s vrouw op een avond helemaal overstuur thuis. Zij werkte bij een gefortuneerde familie en de heer des huizes was jager. Die avond was deze heer thuisgekomen van een jachtpartij met de jachtbuit achterin zijn auto. Jan’s vrouw, die bij toeval in de auto keek, zag een kofferbak vol met dode, kapotgeschoten fazanten. Thuisgekomen vertelde zij alles aan Jan. Vanaf dat moment besloot Jan zijn mening over de jacht niet meer onder stoelen of banken te steken maar ermee de straat op te gaan en te laten zien en horen dat de plezierjacht gestopt moest worden. Vooral toen hij, nadat hij in de VUT was gegaan, meer vrije tijd kreeg en dus meer in het veld kon zijn om misstanden te constateren, nam zijn weerzin tegen de jachtpraktijken toe en besloot hij meer en meer energie te steken in alles wat hij kon doen om de jacht in te perken.

Klachtenlijn

Na het succes van de handtekeningenactie was de werkgroep “Stop de plezierjacht” unaniem van mening dat men het daar niet bij moest laten. Het nemen van besluiten betekende tenslotte ook dat er handhaving moest plaatsvinden en de vraag rees hoe je misstanden het best in beeld zou kunnen brengen. De werkgroep besloot een beroep te doen op de bevolking en haar een eenvoudig middel te bieden om overtredingen en verdachte situaties rond de jacht te melden. In 1998 werd daartoe een klachtenlijn opgericht, het “Meldpunt Jachtklachten”, waar men allerlei zaken rond de jacht en jagen kon melden. Daarbij ging het de werkgroep om twee dingen. Ten eerste wilde men de inwoners van de gemeente Markelo een luisterend oor bieden als zij geconfronteerd werden met (illegale) jachtpraktijken en hun frustratie daarover wilden delen. Ten tweede was de werkgroep natuurlijk uitermate geïnteresseerd in de uitwerking van het besluit van de gemeenteraad om op de terreinen van de gemeente de jacht uit te bannen.

Om het Meldpunt Jachtklachten bij de bevolking bekend te maken, werd de eerste jaren van het bestaan ervan dankbaar gebruik gemaakt van vermelding in het plaatselijk wijdverspreide blad “Ons Organisatieleven”, een uitgave van de Rabobank in Markelo. In die tijd werden er jaarlijks tientallen klachten geregistreerd, die zoveel mogelijk werden nagetrokken. Volstrekt onverwacht echter kreeg de werkgroep enkele jaren geleden te horen dat de Rabobank afzag van verdere vermelding van de jachtklachtenlijn in hun orgaan. Bij navraag bleek dat ‘enkele invloedrijke klanten van de bank’ niet blij waren met de aandacht die het blad van de Rabobank aan de werkgroep bood. Er moest dus een andere manier worden gevonden om de klachtenlijn onder de aandacht van de inwoners van Markelo te kunnen blijven brengen. Daarover later in dit artikel meer.

Gemeentelijke herindeling

Op 1 januari 2001 werd Markelo onderdeel van de nieuw gevormde gemeente Hof van Twente. Samen met Goor, Diepenheim, Stad- en Ambt Delden en nog enkele kleinere kernen en buurtschappen ontstond er zo één grote gemeente in zuidoost Twente. Gevolg was dat afspraken over bepaalde zaken, die in de ene (voormalige) gemeente wel waren gemaakt, maar waarover in de andere (voormalige) gemeente nooit was gesproken of niets was besloten, nu op de tocht kwamen te staan. Dat gold onder andere voor het besluit van de gemeente Markelo om niet meer te laten jagen op gemeentegronden. In de andere gemeenteraden was over dat onderwerp was nooit een besluit gevallen. Terecht maakte de werkgroep zich dan ook zorgen over de gevolgen van de herindeling voor de in het wild levende dieren in de gemeente Hof van Twente. Navraag bij de gemeente leerde dat vorig jaar de jacht opnieuw was verhuurd aan de WBE Hof van Twente. De gemeente voegde eraan toe, dat de WBE gehouden was aan de naleving van het gemeentelijk beleid. Maar omdat de werkgroep haar twijfels had over het bestaan van ‘gemeentelijk beleid’ inzake jacht en dierenwelzijn, vroeg zij de gemeente om de onderliggende beleidsstukken. Die bleken er niet te zijn en dus rest de werkgroep niet anders dan opnieuw in actie te komen tegen de jacht op gemeentelijke gronden.

Markelose berg

Een gebied in de buurt van Markelo, dat speciale aandacht geniet van de werkgroep, is de Markelose berg, een natuurgebied dat in beheer is bij het Landschap Overijssel. Dit natuurgebied, dat bestaat uit gemengd loof- en naaldbos, heeft nog de natuurlijke bodemstructuur waardoor het afwijkt van omliggende gebieden. Het bos is rijk aan vogels.
Op de Markelose berg werd (en wordt) al sinds jaar en dag gejaagd, hetgeen een doorn in het oog is van de plaatselijk natuurbeschermers. Echter behalve de verstoring van de natuur komt daar in dit gebied nog bij dat het de plaats is voor de jaarlijkse, provinciale dodenherdenking op 4 mei. Bovenop de Markelose berg staat namelijk het in 1953 opgerichte en in 2004 gereconstrueerde Provinciaal Verzetsmonument Overijssel 1940-1945. Een plek dus waar respect voor het leven op de eerste plaats zou moeten komen. Jagers, en kennelijk ook de Stichting Landschap Overijssel, hebben daar geen boodschap aan. Van tijd tot tijd kun je het geknal van de jagers tot in het dorp horen. Geen wonder dan ook dat de werkgroep hier graag een einde aan wilde maken. Op initiatief van de werkgroep heeft wethouder H. Knuiman van de gemeente Hof van Twente gesprekken gevoerd met het Landschap Overijssel. Daarbij is overeengekomen dat er op de Markelose berg niet meer wordt gejaagd op

Overgang van natuurgebied naar grasland in de buurt van De Kattenberg bij Markelo. Foto: Gerard Ellenbroek.

Argus2009_1.indd 12-13 09-03-2009 11:29:57

Natuurgebied De Markelose Berg wordt beheerd door Landschap Overijssel. Foto: Gerard Ellenbroek

gronden van het Landschap. Desondanks is er op
8 november vorig jaar toch weer in dit gebied bejaagd. De werkgroep heeft het Landschap Overijssel om opheldering gevraagd en haar nogmaals verzocht zich te houden aan de gemaakte afspraken. Daarnaast heeft de werkgroep het het Landschap gevraagd om het huurcontact jacht op de Markelose berg, dat volgend jaar afloopt, niet meer te verlengen.

Overleg

Sinds vorig jaar heeft de werkgroep "Stop de plezierjacht" jaarlijks overleg met de wethouder van Welzijn, Openbare Werken en Financiën van de gemeente Hof van Twente over het dierenwelzijn en de jacht. Eén van de resultaten van dit overleg is dat het "Meldpunt jachtklachten" werd opgenomen in het weekblad van de gemeente, het "Hofweekblad". Aanvankelijk was afgesproken dat dit zes maal per jaar zou plaatsvinden, maar vorig jaar is dat nog maar drie keer gebeurd. Wel zijn de werkgroep en ook het Meldpunt "Jachtklachten" opgenomen in de gemeentegids van Hof van Twente en is het nummer van de klachtenlijn vermeld op de website www.hof-van-twente.nl. Ook de perikelen rond de jacht op de Markelose berg en op de gemeentelijke gronden blijft op de agenda staan.

Samen met andere regionale groepen en regionaal actieve faunabeschermers neemt de werkgroep "Stop de plezierjacht" al sinds de oprichting deel aan het zogenaamde regio-overleg, dat Harry Voss, bestuurslid van De Faunabescherming, eenmaal per jaar organiseert.

De Twentse Werkgroep is een goed voorbeeld van een zeer actieve, regionale anti-jachtgroep, die al jaren bezig is om de plezierjacht een halt toe te roepen. En zoals uit het bovenstaande ongetwijfeld duidelijk is geworden, zal ze dat ook in de komende jaren blijven doen. Daarbij wordt het provinciale en gemeentelijke beleid inzake de jacht nauwlettend gevolgd en waar nodig zal de werkgroep haar stem laten horen om foute beslissingen van de overheid en wantoestanden in het veld aan de kaak te stellen.

Naschift: Voor het samenstellen van dit artikel is gesproken met de heren Jan van den Berg, Johan Beld en Gerrit Kempers, allen lid van de werkgroep "Stop de Plezierjacht" in de gemeente Hof van Twente.

Het Provinciaal Verzetsmonument Overijssel 1940-1945, bovenop de Markelose Berg. Foto: Gerard Ellenbroek.

Falend beleid alleen goed voor jagers en boeren

Ganzen met gouden voetjes

PAULINE DE JONG EN RITA STOCKMANN

Toendrarietgans. Foto: Harm Niesen.

Onder de titel "Ganzen met gouden voetjes" werd al in de jaren zeventig van de vorige eeuw gesproken en geschreven over de in Nederland overwinterende ganzen. In die tijd werden ganzen fel bejaagd van een half uur voor zonsopgang tot voormiddag 10.00 uur, van 1 september tot en met 31 januari. Het betroffen grauwe-, kol- en rietganzen. Op kleine rietganzen, brandganzen en rotganzen was de jacht niet geopend.

Rotganzen

In 1981 werden voor het eerst rotganzen op Terschelling geschoten om landbouwschade te bestrijden. De rotgans was tot die tijd geen jachtobject in Nederland en de populatie was nog herstellende van een totale ineenstorting in de jaren dertig en later als gevolg van jacht in Denemarken. Onmiddellijk is De Faunabescherming (toen nog Kritisch Faunabeheer) naar de rechter gestapt om de jacht op deze kwetsbare trekvogels te stoppen. Het werd een bijna zes jaar durende juridische procedure met als uiteindelijk resultaat gedoogovereenkomsten met boeren. Zij kregen een ruim bemeten vergoeding als de ganzen met rust zouden worden gelaten. Afgezien van wat gemopper, iets dat boeren nu eenmaal eigen is, leek alles voor de rotganzen in ieder geval tot 2002 goed te gaan.

Bejaagbare ganzen

Intussen was de jacht op kolganzen, grauwe ganzen en rietganzen eind jaren zeventig van een hevigheid waar de kranten vol van stonden. Berucht was de ganzenjacht in onder andere de IJsseldelta, het Haringvlietgebied, Friesland en langs de Nederrijn. Zelfs ganzenjacht door betalende buitenlandse jagers was in die tijd lucratief voor de betreffende verpachter van de jacht. In die tijd werd de jacht niet zozeer bedreven vanwege landbouwschade maar gewoon voor de lol. Zelfs boeren gaven toe dat ernstige schade alleen voorkomt onder zeer specifieke omstandigheden en dat schade aan grasland als gering tot nihil moet worden beschouwd.
Maar de ganzenjacht floreerde en men hield er dubieuze praktijken op na zoals het houden van aangeschoten ganzen, die de rest van hun leven dienst moesten doen als lokgans. Aan deze schandalige praktijken werd in 1987 een eind gemaakt toen het gebruik van levende lokganzen werd verboden, wederom na acties van Kritisch Faunabeheer.

Terugdringen jacht

Met de Nota Jacht en Wildbeheer werd in 1987 een begin gemaakt met het terugdringen van de jacht op trekvogels. Nederland is van groot belang als overwinterings- en doortrekgebied. Het ministerie van Landbouw (LNV) achtte het daarom van belang dat er ten behoeve van de opvang van ganzen opvangcapaciteit kwam buiten de natuurgebieden. De haalbaarheid van het systeem van gedoogvergoedingen voor deze opvang, zoals dat op Texel en Terschelling voor rotganzen gold, werd ook voor andere ganzensoorten onderzocht. Bovendien werd door het Jachtfonds (instantie die de schadevergoedingen uitkeerde) bepaald dat alle schade, die door ganzen werd aangericht, werd vergoed, ongeacht de door de grondgebruiker en jachthouder genomen maatregelen ter voorkoming of beperking van de schade. Een agrariër kon er dus ongestraft voor kiezen deze vogels volledig met rust te laten.

Gedoogovereenkomsten

Vooruitlopend op het ganzenconvenant komt er in 1994 een handelsverbod voor onder andere ganzen. Daardoor werden er volgens de jagers zelf 20% minder ganzen geschoten. We pakken de draad weer op in 1997. Er zijn dan 214 individuele gedoogovereenkomsten voor ganzen afgesloten en die staan voor ƒ 1.457.630 (gulden) in de boeken van het toenmalige Jachtfonds. Daarnaast is er in dat jaar voor ƒ 5.716.609 (gulden) uitgekeerd aan boeren vanwege gewasschade door ganzen. En er werden 31.500 grauwe ganzen, 55.350 kolganzen en 4000 rietganzen geschoten (bron: jagers-databank).

Jacht op ganzen gesloten

In 1999 wordt vooruitlopend op de Flora- en faunawet de jacht gesloten op kolgans, grauwe gans en rietgans. Maar er worden in het kader van artikel 53 van de Jachtwet, wel vergunningen gegeven om belangrijke schade te bestrijden wat in dat jaar aan 6.700 grauwe ganzen, 16.700 kolganzen en 1.400 rietganzen het leven kost (bron: jagersdatabank). De winterstand in 1999 werd door SOVON geschat op 192.000 grauwe ganzen, 658.000 kolganzen en 116.000 rietganzen. Er werd in 1999 ƒ 3.121.523 (gulden) aan schadevergoeding voor alle ganzensoorten uitgekeerd. Tot zover het lot van overwinterende ganzen in Nederland vóór de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet.

Argus2009_1.indd 14-15 09-03-2009 11:30:03

Flora- en faunawet

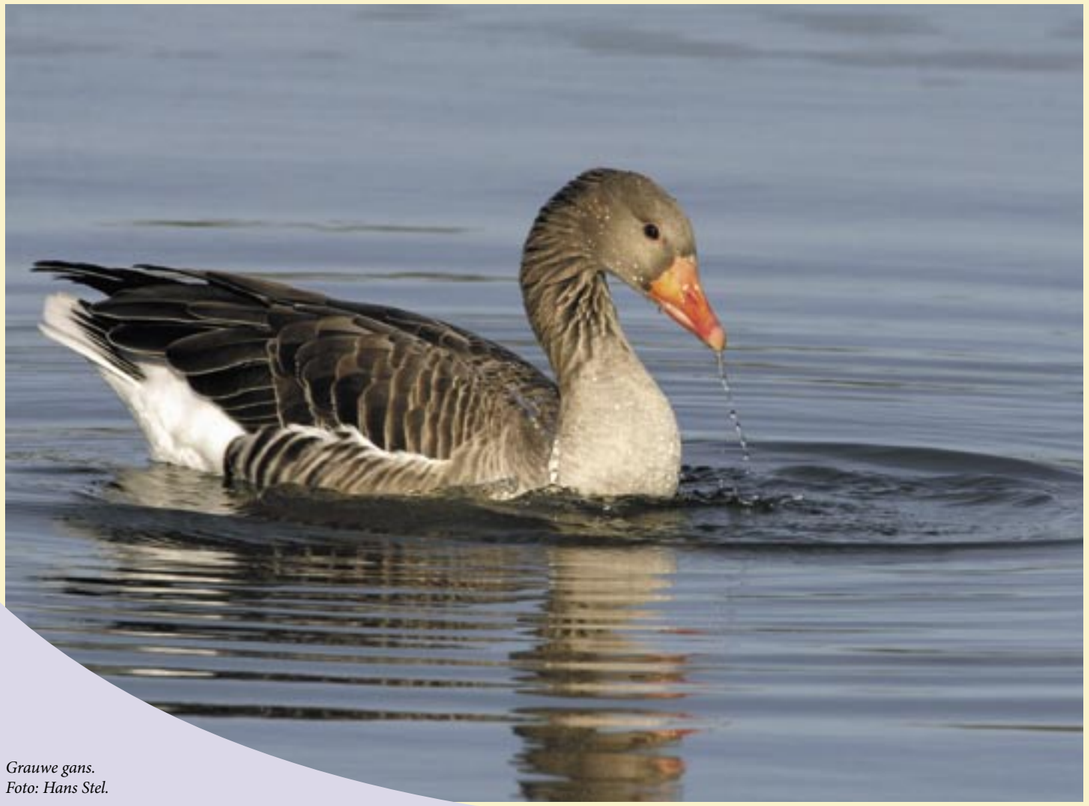
Het uitgangspunt van de Flora- en faunawet is dat dieren in principe met rust worden gelaten. Alleen in geval van belangrijke schade aan bijvoorbeeld landbouwgewassen kan er ontheffing worden verleend. Voorwaarde is wel dat eerst alternatieve maatregelen moeten worden ingezet. Het doden van dieren wordt op grond van deze wet als uiterste middel beschouwd. Het Jachtfonds wordt onder deze wet omgezet in het Faunafonds. Dit fonds houdt zich ook bezig met het uitkeren van schadevergoedingen, maar een belangrijke andere taak is 'het bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade door dieren' ofwel het laten uitvoeren van onderzoek naar alternatieve diervriendelijke maatregelen.
Langzamerhand verschuift de inkomensondersteuning aan boeren van geld voor schadevergoedingen steeds meer naar geld voor gedoogovereenkomsten. In 2002 heeft de minister van LNV, de heer Veerman (CDA), bijvoorbeeld structureel een jaarlijkse bijdrage van 3,2 miljoen euro voor gedoogovereenkomsten voor ganzen aan het Faunafonds toegezegd. Daarnaast werd er in 2002 door het Faunafonds 2.355.022 euro aan ganzenschade uitgekeerd voor alle ganzensoorten samen.

Moties tegen het beschermen van trekvogels

Aan de Flora- en faunawet is minstens een decennium gewerkt voordat deze eindelijk in werking trad, maar de bedoeling van deze wet werd binnen een half jaar volledig teniet gedaan. De voorzitter van het Faunafonds, de heer J.S. Huys, sprak in zijn voorwoord van het eerste jaarverslag over deze wet nog met de volgende woorden: "Een hoog beschermingsniveau (van dieren) is de uitkomst, geheel inspelend op wat er in de samenleving speelt". Dat die samenleving op dat moment geheel van slag was geraakt, met nota bene 26 leden namens de lijst Pim Fortuyn (LPF) in de Tweede Kamer, bewijzen de eerste moties tegen de Flora- en faunawet. Varkensboer en jager Wien van den Brink (LPF), drong er bij de regering op aan de jacht op kolganzen en grauwe ganzen weer mogelijk te maken. Varkensboerin Annie Schreijer-Pierik (CDA) steunt deze motie van harte. De indieners van die motie willen behalve de heropening van de jacht, ook dat de huidige schadevergoedingsregeling, landbouwschade voor overwinterende ganzen, gehandhaafd blijft. Hun gemengde achterban van jagers en boeren willen ze tevreden en te vriend te houden.

Als vanouds prevaleren jachtbelangen

Hoewel de motie geheel indruist tegen het uitgangspunt van de wet, heeft minister Veerman (CDA) er wel oren naar. Alterra wordt om advies gevraagd. 'Ganzenman' Bart Ebbinge rekent uit dat het doden van 80.000 kolganzen per jaar niet schadelijk is voor de populatie. Voor grauwe ganzen is er geen informatie voorhanden en men gokt er op dat de jacht hun voortbestaan eveneens niet zal bedreigen. Het advies van het Faunafonds aan minister Veerman bevat twee modellen. Eén model valt af omdat "de uitvoeringslasten niet zullen verminderen, hoewel dat model wel interessant is vanuit het jachtbelang en de jachtaktehouders meer 'waar' voor hun jachtaktegeld krijgen", aldus het Faunafonds. Het andere model voorziet in het aanwijzen van grote oppervlakten graslanden waar ganzen met rust moeten worden gelaten. Buiten deze gebieden moeten ganzen verjaagd kunnen worden en natuurlijk is het geweer daartoe het ultieme middel, althans volgens het Faunafonds, waarin behalve jagers ook leden van Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) zitting hebben. En ook deze laatste beoefenen veelal de jachtsport.

Grauwe gans.
Foto: Hans Stel.

Beleidskader Faunabeheer

Op 27 mei 2005 vermeldt de Staatscourant dat minister Veerman van LNV, nadat een aantal maatschappelijke organisaties hem daartoe heeft geadviseerd, het 'Beleidskader Faunabeheer' heeft vastgesteld. Anders gezegd: De minister negeert de Flora- en faunawet en gaat speciaal voor ganzen een geheel eigen 'wet' hanteren. Hierin wordt bepaald dat er door de provincies 80.000 ha foerageergebied voor overwinterende ganzen moet worden aangewezen. Binnen deze gebieden wordt gewasschade geheel vergoed, daarbuiten (95% van het agrarisch gebied) mogen alle ganzen verjaagd worden. Dat is dus voor het eerst in Nederland dat brandganzen en kleine rietganzen opzettelijk mogen worden verstoord. Tevens is bepaald dat er buiten de opvanggebieden gebruik moet zijn gemaakt van het geweer om in aanmerking te komen voor vergoeding van schade aangericht door kolganzen en grauwe ganzen. Daartoe moeten de provincies ontheffing verlenen zodat er op deze twee ganzensoorten mag worden gejaagd met geweer van een half uur voor zonsopkomst tot 12.00 uur. Dat is dus twee uur langer dan onder de Jachtwet. Onder de Jachtwet konden agrariërs er in het hele land nog voor kiezen om ganzen met rust te laten. Zij kwamen dan toch in aanmerking voor schadevergoeding. Onder de Flora- en faunawet, die was bedoeld als beschermingswet, is door het Faunafonds, dat volgens de wet alternatieve maatregelen zou moeten bevorderen, bepaald dat er *altijd* geschoten moet worden. Dat terwijl uit onderzoek is gebleken dat voor het verjagen van ganzen helemaal geen geweer hoeft te worden gebruikt. Een alarmpistool met speciale vogelafweermunitie is minstens zo effectief.

Als ze met rust worden gelaten zullen grauwe ganzen zich veel meer over de graslanden verspreiden. Verjagen kost energie en is dus contraproductief als het gaat om schadebestrijding in landbouwgebieden. Foto: Hans Stel.

Witte vlekken geliefd bij jagers

Wie nu denkt dat alles naar wens verloopt, heeft geen idee van de wensen van boeren en jagers én van de ganzen. Allereerst is de opvangcapaciteit volkomen verkeerd ingeschat en veel te beperkt. Daarnaast zijn er provincies, zoals Noord-Holland, die het vertikken gevolg te geven aan de noodzaak voldoende verspreid in de provincie gedooggebieden aan te wijzen. Daar moet een gans in de kop van de provincie 50 km vliegen naar het dichtstbijzijnde opvanggebied! Maar ook in de opvanggebieden is het chaos. Vanaf de invoering van het Beleidskader werd gesuggereerd dat de ganzen in deze gebieden in ieder geval in rust zouden kunnen foerageren. Niets is minder waar. Allereerst verloopt de aanwijzing van de opvanggebieden op vrijwillige basis. Provincies wijzen in grote lijnen een gebied aan, maar de boeren mogen zelf bepalen of zij meedoen en of zij een gedoogovereenkomst aangaan.
Dat betekent dat binnen de aangewezen opvanggebieden percelen liggen die niet tot de foerageergebieden behoren. Daar mogen, nee, daar *moeten* de ganzen worden verjaagd en geschoten, wil de betreffende boer in aanmerking komen voor een schadevergoeding. Het gaat dan soms om heel kleine percelen, kleiner dan 40 hectare, waar op grond van de wet geen gebruik mag worden gemaakt van het geweer. In Friesland weten zij daar wel raad mee. Op grote schaal worden in deze zogenaamde 'witte vlekken' binnen de opvanggebieden, en op uitdrukkelijk advies van het Faunafonds, ontheffingen verleend om de ganzen ook daar af te schieten. En in de praktijk blijkt het daarbij niet te gaan om incidenteel afschot om de vogels te verjagen, maar om grootscheepse jacht op ganzen.
Uit de wijde omtrek worden de vogels naar de opvanggebieden gejaagd en als ze dan de pech hebben om in een 'witte vlek' terecht te komen, kunnen ze ongestoord worden afgeknald.

Plezierjacht in opvanggebieden

Tot slot mag er binnen deze opvanggebieden ook gewoon worden gejaagd op bijvoorbeeld wilde eenden, hazen, fazanten, konijnen en houtduiven. En knobbelzwanen mogen worden geschoten in het kader van schadebestrijding. In antwoord op recente Kamervragen zegt minister Verburg dat ganzen hier goed aan wennen en dat ze dus helemaal niet worden verstoord. Dit, terwijl buiten de opvanggebieden het gebruik van het geweer juist wordt voorgeschreven om de verjaging van ganzen effectiever te maken. Het is onzinnig om te verwachten dat ganzen door de knal van een geweer binnen de opvanggebieden niet worden verjaagd. Een ergerlijk staaltje van contraproductief ganzenbeleid waarmee miljoenen euro's gemeenschapsgeld over de balk wordt gegooid.

De hele familie op de quad

En dan heb je ook nog slimme boeren. Die hebben wèl een gedoogovereenkomst met de provincie en krijgen een zak geld voor hun medewerking om geen ganzen te verstoren, maar die zoontjes en opa's met allerlei vervoermiddelen de velden insturen om ganzen

Argus2009_1.indd 16-17 09-03-2009 11:30:09

toch te verstoren. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Gedoogvergoedingen opstrijken maar toch ganzen verjagen. Ook jagers hebben profijt van dit welhaast oncontroleerbare ratjetoe aan regels en vertrouwen erop dat toch niemand weet wie waar wat mag uitspoken en knallen er lustig op los.

Intimidatie door boeren

Maar zelfs het Faunafonds werd verrast uit onverwachte hoek. Het vertrouwen dat iedereen nu toch wel tevreden moest zijn, ging niet op. Uit een evaluatie van het ganzenbeleid in oktober 2007 blijkt dat de kosten van het opvangbeleid, dus kosten van gedoogvergoedingen, stimuleringsvergoedingen en schadevergoedingen binnen de opvanggebieden, sinds de start van het beleid zijn gestegen van 7,1 miljoen euro naar 12,7 miljoen euro. Bovendien bleek dat de schade buiten de opvanggebieden nog steeds ongeveer 3 miljoen euro bedraagt. De boeren incasseren gezamenlijk dus vele miljoenen euro's. Toch worstelt het Faunafonds met een bombardement aan klachten van en intimidaties door boeren. Zo erg zelfs dat er een communicatie-deskundige is gecontracteerd om het Faunafonds bij te staan in haar contacten met de boeren.
Al in het voorjaar van 2007 bleek dat de boeren ontevreden waren. Ingediende schadeclaims voor ganzenschade aan grasland bedragen veelal duizenden euro's per geval. Die werden door het Faunafonds niet gehonoreerd, mede omdat er in de winter niet of nauwelijks sprake is van schade aan grasland.

Subsidie uit Brussel

De provincie Friesland, LTO-Noord en BoerenNatuur dreigden met een negatief intekenadvies aan agrarische natuurverenigingen (verenigingen van boeren) inzake gedoogovereenkomsten. Zij vonden de ganzen-foerageer-pakketten van provincies en LNV niet goed genoeg. En zij kregen gelijk. Ditmaal niet van Den Haag maar van Brussel. De vergoedingen voor het ganzenbeheer gaan in Friesland fors omhoog. Van 139 euro naar 690 euro per ha voor grasland en van 241 euro naar 675 euro per ha voor bouwland. Hoeveel de boeren uit het experiment voor vijf verschillende 'ganzenpakketten' op zware klei in Zeeland van minister Verburg erop vooruit gaan, vermeldt het akkoord met Brussel niet. Om ganzen te laten foerageren op akkers met oogstresten krijgen tien Zeeuwse boeren "slechts" 200 euro per ha. De jagers zijn inmiddels redelijk tevreden, aangezien zij weer vrijwel onbeperkt hun gang kunnen gaan. In het kader van het experiment 'verjaging met ondersteunend afschot' zagen zij kans om 60.000 ganzen te schieten. Desgevraagd zei minister Verburg dat zij dat héél acceptabel vond.

Conclusie

Wij constateren dat het 'Beleidskader Faunabeheer' èn duur is, èn tienduizenden ganzen jaarlijks het leven kost en dat het in geen enkel opzicht voldoet aan de regelgeving van de Flora- en faunawet, waarin de bescherming van in het wild levende dieren centraal staat. Bovendien is het dom. Waarom mogen ganzen geen gebruik maken van de vele hectares in de winter onbenut grasland in Nederland? Juist concentraties ganzen kunnen schade veroorzaken. Als ze met rust worden gelaten zullen de vogels zich veel meer over de graslanden verspreiden. Bovendien kost het continu verjagen van ganzen extra energie, die er weer bij gegeten moet worden.
Het zal een illusie blijken te zijn om er in te slagen in het wild levende dieren altijd en overal te kunnen dirigeren en beheersen zoals boeren gewend zijn te doen met hun vee. Het buitengebied is geen boerenstal en hoe eerder men dat beseft, ook in natuurbeschermingskringen, hoe beter. Voor dieren en voor mensen.

Grauwe en Kolganzen in de uiterwaarden van de IJssel bij Dieren. Foto: Gerard Ellenbroek.

Gedragscode voor Faunabeschermers

HARM NIESEN

Ludieke actie van De Faunabescherming tegen de hofjacht bij Paleis 't Loo. Foto Archief De Faunabescherming.

Eind oktober werd de directeur van Natuurmonumenten uitgebreid geïnterviewd in de Volkskrant. Daarin kwam onder andere aan de orde, dat hij zich verbaasd had over de emoties die het vergassen van ganzen op Texel bij het publiek oproepen. Net als zijn voorzitter is de directeur niet afkomstig uit natuurbeschermingskringen. Als dijkgraaf zal hij vertrouwder zijn geweest met de belangen en gewoonten die men er in agrarische kringen op na houdt. En in die kringen is het de gewoonste zaak van de wereld dat je verdelgt waar je last van denkt te hebben. Dat een zichzelf respecterende natuurbeschermingsorganisatie zich onder alle omstandigheden zou dienen te distantieren van de vergassing van welke diersoort dan ook, blijkt nieuws voor hem te zijn. Als daar ook nog onzinnige argumenten als "schade aan de natuur " bij worden gebruikt is het niet meer dan logisch dat leden van zijn vereniging zich persoonlijk gekrenkt voelen. Zoiets kan en mag van zijn jaarlijkse bijdrage en uit zijn naam nooit gebeuren.
In het stuk in De Volkskrant klaagt De Graeff over het feit dat tijdens die ganzenvangacties mensen zich bedreigd en geïntimideerd hebben gevoeld door mensen waarvan hij aanneemt dat ze bij De Faunabescherming horen. Of het omgekeerde misschien ook het geval was, laat hij verder onbesproken. Wel laat hij er in de tekst onmiddellijk op volgen, dat er bij de ganzenvergassers ook brand is gesticht. Het staat er niet, maar zo wordt wel de indruk gewekt dat De Faunabescherming daar wellicht toch meer van zou kunnen weten. Uitgesloten natuurlijk. Niemand die bij De Faunabescherming betrokken is, kan of mag zich schuldig maken aan agressie of bedreiging, in welke vorm dan ook. Wij blijven onder alle omstandigheden uitermate netjes. Wie dat niet doet kan nooit meer namens en voor De Faunabescherming optreden, laat staan aan acties meedoen. Van een actie, al is het maar het tonen van een spandoek op de openbare weg, kan een intimiderende invloed op een toeschouwer uitgaan. Dat is niet altijd te vermijden en sterk afhankelijk van de gevoeligheden van de kijkers. Dat zal soms inherent zijn aan een actie en dat mag geen probleem zijn. En als die kijkers dan ook nog zien dat die zogenaamde actievoerders grotendeels van een totaal ongevaarlijke, middelbare leeftijd zijn, kan er in objectieve zin nauwelijks sprake zijn van intimidatie.
Dit is allemaal niet nieuw. Al meer dan twintig jaar geleden hebben wij richtlijnen uitgedeeld aan alle Kritisch Faunabeheerders die zich op een Game Fair (jachtkermis) geconfronteerd zagen met onvriendelijke tegenstanders. Van te voren bepalen bestuursleden van de Stichting in zo'n geval, wat er bij een actie of demonstratie te gebeuren staat. Wat wel en wat niet kan. Ook toen al was agressie of bedreiging uit den boze. En werd er niet gewaarschuwd. Iemand die zichzelf niet in de hand kan houden en over de schreef gaat, doet nooit meer mee. Natuurlijk is dat soms moeilijk en staan onze tegenstanders, vaak jagers of boeren, niet bekend om hun fijnzinnigheid. Niet zelden provoceren zij opzettelijk, juist in de hoop dat een van ons zijn geduld verliest en dingen doet die eigenlijk niet kunnen. Waarvan die tegenstanders dan weer dankbaar gebruik maken in publicaties en pers. Want er zijn grote groepen mensen in dit land die maar al te graag zouden willen dat zij ons als een soort terroristen kunnen afschilderen. Dat zal nooit lukken, omdat daarvoor geen enkele aanleiding bestaat. Tot geruststelling van directeur Jan Jaap de Graeff van Natuurmonumenten waarschijnlijk. Kan hij zich eindelijk gaan bezighouden met wat een miljoen leden van hem verlangen: het beschermen van de Nederlandse natuur tegen alle bedreigingen van buiten af, niet in de laatste plaats tegen boeren die vinden dat ganzen vergast moeten worden.

Argus2009_1.indd 18-19 09-03-2009 11:30:15

De buit van de Vos

Valkerij

Het begin van het nieuwe jaar is voor velen een start voor voornemens, goede voornemens. Minister Verburg komt ook met haar voornemens maar helaas, het zijn geen goede. “De valkerij moet meer ruimte krijgen”, zei de minister in haar speech tijdens de opening van het Valkerij Museum Valkenswaard. Zij wil de beperkingen van de valkerij verruimen omdat ze de valkenier letterlijk en figuurlijk meer ruimte wil bieden. Immers, de valkerij behoort tot het Nederlands cultuurgoed, maar als we niet snel actie ondernemen dan is de jacht met afgerichte roofvogels alleen nog maar te bekijken op foto’s die hangen aan de muren van het valkerijmuseum, aldus de minister. In Nederland mag nu alleen worden gejaagd met havik en slechtvalk, is jagen in de meeste natuurterreinen verboden en mogen er in Nederland niet meer dan 200 valkeniersaktes verstrekt worden. Ook geldt nu een beperking voor het wild waarop met gefokte roofvogels gejaagd mag worden. Valkeniers mogen alleen jagen op haas, konijn, wilde eend, fazant en houtduif. De minister wil in overleg met de valkerijorganisaties kijken naar een uitbreiding van het aantal soorten roofvogels waarmee gejaagd mag worden. Ze maakte duidelijk dat de eis blijft dat de vogels in gevangenschap moeten zijn gefokt. Om te beginnen wil ze de beperking om niet te mogen jagen in natuurterreinen schrappen uit de nieuwe natuurwet. *Bron:* LNV

Nog even en wij zullen in ons volgebouwde land bijna geen roofvogels meer zien die nog in vrijheid kunnen leven. Dankzij de maatregelen die genomen worden ten gunste van de jacht, valkerij en handel in roofvogels.

Kop eraf

Dezelfde minister van LNV kwam nog met een opmerkelijke uitspraak naar aanleiding van vragen van de PvdD over het vangen en doden van duiven. “De kop bij een duif afrukken mag”. Dat is niet verboden, aldus de minister. Zij krijgt wel steun van enkele schrijvers van ingezonden stukjes die beweren dat de kop afrukken heel normaal is, omdat dat ook in de dierenwereld gebeurt... Een verwijzing naar de bekende uitspraak van Ghandi, dat de beschaving van de mens is te meten aan de manier waarop hij met dieren omgaat, lijkt mij hier erg op z’n plaats..

Vossen

Volgens jagers is de vos zo’n voorbeeld van een roofdier dat de kop van vogels afrukt. Merkwaardig genoeg vinden jagers dat heel gemeen. De vossen krijgen daarvoor dan de doodstraf. Zo zullen in Recreatiegebied Het Twiske, Noord-Holland, de komende drie jaar vossen worden bejaagd ter bescherming van de weidevogels.
Bij navraag blijkt dat de vos daar niet de hoofdschuldige is van predatie op weidevogels.
Onder druk van jagers en boeren blijkt het besluit tot bejaging van de vos tot stand te zijn gekomen. Een boer in de omgeving heeft eens zijn kippenhok “uitgemoord” gevonden.
De vos krijgt dan de schuld maar door onoplettendheid van de boer had een hermelijn de schade aangericht. Ook het verzinsel over volwassen schapen die door vossen worden verslonden, krijgen recreanten van Het Twiske te horen bij vragen over het bejagen van de vossen.

Handel in beschermde dieren op internet

Ondanks de toezeggingen voor een harde aanpak blijft de handel in ivoor en bedreigde dieren op internet bestaan. Stienes, werkzaam bij het Hulpcentrum voor Wilde Dieren Limburg, toonde in 2007 met de internationale dierenwelzijnsorganisatie IFAW (International Fund for Animal Welfare) aan dat tientallen Nederlandse websites foute handel dreven. Roofvogels, huiden van roofdieren, slangen en krokodillen en zelfs levende chimpansees worden te koop aangeboden. Grote veilingsites als Marktplaats en eBay werden onder de loep genomen. Daar telde Stienes in anderhalf jaar tijd bijna 600 bedreigde dieren of producten daarvan. Tijdens een steekproef die het IFAW in oktober en november op de populaire veilingsites uitvoerde, werden opnieuw tientallen beschermde dieren aangetroffen. Soms was de handel verboden of was het niet duidelijk of de verkoper over de vereiste vergunning, het Cites-certificaat, beschikte. Het IFAW telde 65 te koop aangeboden reptielen,121 zoogdieren en 29 vogels. Dat bewijst dat er nog steeds niets is veranderd zegt Rikkert Reijnen van het IFAW.
Bron: Noord-Hollands Dagblad.

Vergiftigd aas

De Groene Brigade heeft een 67-jarige jager uit Limbricht aangehouden op de Haeselaarsweg in Echt. Hij werd betrapt op het plaatsen van vergiftigd aas met het doel om vossen te vergiftigen. Het regionaal Milieuteam van de politie heeft het gif van de man in beslag genomen. De verdachte werd voor verhoor naar het bureau overgebracht. Vorig jaar is op die plaats een hond vergiftigd maar dankzij het op tijd opmerken van de vergiftiging door de eigenaar en de dierenarts heeft de hond het nog gered. *Bron*: De Limburger.

Hazenjacht

De wildbeheereenheid Waterland is in december op hazenjacht geweest en Guido Colijn van hotel-restaurant Hof van Marken mocht voor het eerst mee op jacht. De foto laat vijf “stoere heren” zien in camouflagekleding gewapend met jachtgeweren. Het verslag van Colijn is kort maar krachtig. Jagen is veel moeilijker dan hij dacht. Je loopt te turen en te turen zegt hij, totdat je ergens in de verte een klein bruin hoopje ziet. Dan roep je: “Haas!” en dan begint het schieten. *Bron:* Noord-Hollands Dagblad.

De meeste gespotte hazen werden neergelegd en Colijn mocht voor deze gelegenheid de jachthond vervangen door de aangeschoten haasjes op te halen. Zo moeilijk is het jagen dus niet. Het zou pas moeilijk zijn én minder laf als de heren niet in camouflagekleding verschijnen maar in adamskostuum en zonder jachtgeweren het veld in gaan. Dan valt er wellicht ook nog wat te lachen.

Orkageluid tegen aalscholvers

Uit recente krantenberichten blijkt dat sportvissers zich steeds agressiever uitspreken over diersoorten die vis eten. “Oprotten aalscholvers!”, is zo’n uitspraak. “Aalscholvers beschadigen onze vis” en meer van die kreten. Om de daad bij het woord te voegen is de Koepelorganisatie Sportvisserij Nederland met een oplossing gekomen om de aalscholvers uit viswateren te verjagen. Daarvoor wordt een elektronische orka ingezet die onder water met speakers walvisgeluiden imiteert. *Bron*: AD Bilthoven.

Te gek voor woorden en nog verboden ook. De aalscholver is een beschermde vogel en krachtens de Flora- en faunawet is het verboden om zo’n soort opzettelijk te verstoren of te verjagen.

Gebruik van katapults door sportvissers

Veel hengelaars schieten met een katapult aas in het water om vissen naar een bepaalde plek te lokken. Katapults worden overal in het land verkocht. Vorig jaar tijdens een controle in een hengelsportzaak van D. R. uit Lelystad werden katapults in beslag genomen omdat die verboden zijn. Volgens de officier van justitie zijn er geen soortgelijke zaken bekend in het land. Zij eiste 500 euro voorwaardelijke boete tegen hem. De heer R. vond het onduidelijk wat er nu wel en niet mag op dit gebied. De rechter was het met hem eens en vond het onbegrijpelijk dat de wetgever geen uitzondering op de Wet wapens en munitie heeft gemaakt voor de katapults, maar deze wel gedoogt. Daarom verklaarde de rechter hem wel schuldig maar zonder strafoplegging. *Bron*: De Telegraaf.

Katapults vallen onder categorie 1 wapens en munitie. Het is nog steeds te allen tijde verboden deze wapens in bezit te hebben.

Overtreding Flora- en faunawet

Een man in Gelderland heeft een bekeuring gekregen voor overtreding van de Flora- en faunawet omdat hij een witoorpenseelaapje in zijn bezit had. De Algemene Inspectiedienst liet het oog vallen op de verdachte omdat hij al eerder de fout in ging met het houden van beschermde vogels die niet volgens de regels waren geringd. Het aapje is in beslag genomen en naar een gespecialiseerd opvangadres gebracht.
Bron: Noord-Hollands Dagblad.

Houtsnippen afgeschoten

De politie heeft in samenwerking met de Groene Brigade van de Provincie Limburg een controle uitgevoerd . Daarbij werden acht jagers en een drijver gecontroleerd. Bij een man uit Herten troffen de opsporingsambtenaren een gedode houtsnip aan. In zijn auto werd de jas van de drijver aangetroffen met nog twee gedode houtsnippen. De vogels, geweren en munitie zijn in beslag genomen. De zaak is nog in onderzoek.
Bron: Limburg Blik op Nieuws

Jachtreis

Passagiers die op Schiphol bij de bagageband stonden te wachten, dachten dat ze in een horrorfilm waren beland toen ze uit een koffer bloed zagen druppelen. De bagage bleek van een Italiaanse jager te zijn. In de koffer zaten dode vogels die hij alleen in een paar doeken had gewikkeld. De jager was met twee jachtvrienden op dooreis naar Schotland en had ook jachtgeweren bij zich. De man bleek een vergunning te hebben om te jagen en om de vogels op een dergelijke wijze te vervoeren, liet een woordvoerder van de marechaussee weten.
Bron: De Telegraaf

Dassenvervolging

De Badger Trust in het Verenigd Koninkrijk heeft de overheid van Wales beschuldigd van het houden van geheime vergaderingen. De Badger Trust is een organisatie die zich inzet voor het behoud van dassen. Onlangs bleek dat de boeren in Wales dassen afschieten om zo de verspreiding van runder-tbc tegen te gaan. Het afschieten van dassen is verboden. Volgens de dassenbescherming zijn ze daar in speciale geheime vergaderingen toe aangezet door de overheid van Wales. Politici zouden hebben gezegd dat ‘dassen afslachten’ de beste manier is om runder-tbc onder controle te krijgen. Die stelling zou enorme schade hebben aangericht aan het dassenbestand in Wales en dat terwijl er volgens de dassenbescherming wetenschappelijk bewijs is dat niet de das de verspreider is van runder-tbc, maar de runderen zelf.
Bron: Britse vakblad Farmes Weekly

Beperking van jacht

Kerkrade gaat het jagen binnen de gemeentegrenzen fors aan banden leggen. De stadsbestuurders vinden dat bij de natuur-recreatieve functie van Kerkrade een natuurlijke populatie van wilde dieren van groot belang is voor de beleving in het buitengebied. De plezierjacht op haas, konijn, fazant, wilde eend en houtduif is helemaal uit den boze. De gemeente onttrekt 175 van de bijna driehonderd hectare aan gemeentelijke eigendommen aan de jacht. Alleen in de Anstelvallei (73 hectare) en de Groene Long (50 hectare) mogen twee jagers nog jagen. Vergunningen om te jagen in de Vloedgraaf, het Hambos, Dentgenbach, de Ham, het Berenbos en in Baalsbrugge worden niet verlengd of ingetrokken. *Bron*: De Limburger

Voor anti-jacht groepen is er eens per half jaar een overleg. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jan van den Berg, telefoon: 054-736 13 22. Zie ook het artikel op pagina ...

Als u informatie heeft voor deze rubriek of wilt reageren, kunt u mailen naar de redactie van Argus. Het redactie-adres vindt u in het colofon op pagina 3.

Argus2009_1.indd 20-21 09-03-2009 11:30:18

Damherten in de Kop van Schouwen

Tellingen onterecht heilig verklaard

PAULINE DE JONG

Damherten in het natuurgebied Kop van Schouwen. Foto: Rob Ossewaarde.

Kop van Schouwen

De provincie Zeeland heeft half december 2008 ontheffing verleend om in het natuurgebied de Kop van Schouwen in totaal 269 damherten te laten schieten. De Faunabeheereenheid Zeeland, gedomineerd door jagers, heeft deze ontheffing aangevraagd met als argument dat er in het voorjaar van 2008 in totaal 768 damherten in dit gebied zouden zijn geteld en dat dit er in de winter van 2008/2009 zeker 1037 moeten zijn geworden, aangezien de populatie elk jaar met 35% groeit. Om de populatie te reguleren zouden daarom 269 dieren moeten worden geschoten.
De Faunabescherming heeft bij de provincie bezwaar ingediend tegen deze ontheffing. In de Flora- en faunawet is bepaald dat er om toestemming te geven voor het reguleren van de populatie sprake moet zijn van schade in het gebied zelf of in de omgeving. Een andere reden voor een dergelijke ontheffing is dat de draagkracht van het gebied wordt overschreden, dus dat er sprake is van 'overbegrazing' of dat het welzijn van de dieren in het geding is.
Van schade is geen sprake. Niet aan landbouwgewassen en ook niet aan de natuurwaarden. Staatsbosbeheer, de beheerder, zegt zelfs dat de dieren een aanwinst vormen voor dit gebied en dat er ruimte genoeg is voor zelfs nog veel meer damherten. Dus ook het argument van de draagkracht gaat niet op. Kortom, er is geen enkel argument om deze dieren te schieten.

Flyer Partij voor de Dieren, afdeling Zeeland, naar aanleiding van de afschotvergunning voor damherten in de Kop van Schouwen. Het ontwerp is van Deen Guldemond.

Verzoek om schorsing

De jagers waren van plan met ingang van 2 januari 2009 te gaan schieten. Haast was dus geboden en daarom vroeg De Faunabescherming bij de rechtbank in Middelburg deze ontheffing te schorsen. Tijdens de zitting bij de rechtbank gaf de provincie zelf toe dat de ontheffing alleen maar was verleend vanwege de tellingen en niet vanwege de eventuele schadedreiging. De betreffende tellingen zijn echter zeer onzorgvuldig uitgevoerd door grotendeels ondeskundige personen en personen die er belang bij hebben om de cijfers flink op te schroeven. Bovendien weet elke deskundige dat in een dergelijk gebied nooit exact is te bepalen hoeveel damherten er zijn. De provincie heeft zich echter geheel laten leiden door de, door de jagers zelf gepresenteerde, cijfers. Vanaf het moment dat er damherten in dit gebied zijn, 1997, hebben zij beweerd dat de damhertpopulatie elke twee jaar verdubbeld. De jagers hebben deze stelling elk jaar 'bewezen' door middel van hun eigen dubieuze tellingen.

Alterra-rapport

Helaas heeft de rechtbank Middelburg ons verzoek afgewezen. Wij komen tot de conclusie dat de rechter zich heeft blindgestaard op tellingen en dat hij de kern van de zaak, het volkomen ontbreken van een redelijk argument om deze dieren te schieten, buiten beschouwing heeft gelaten.
De rechter blijkt zich allereerst volledig te hebben laten leiden door het Alterra-rapport "Damherten op de Kop van Schouwen, Aanwijzingen voor het beheer", waarin het getal van 325 damherten wordt genoemd. De provincie Zeeland heeft in 2007 al een ontheffing verleend voor het schieten van damherten buiten dit natuurgebied. Daarin was bepaald dat er een niveau van minimaal 325 damherten moest worden aangehouden. De rechter ziet de nu verleende ontheffing voor het schieten binnen het gebied, als een aanvulling op deze ontheffing uit 2007 en heeft het getal van 325 heilig verklaard. In het Alterra-rapport zelf wordt echter duidelijk aangegeven dat dit getal op zijn hoogst als een grove richtlijn moet worden beschouwd en dat het niet als absolute zekerheid moet worden gehanteerd.

Tellingen

Vervolgens heeft de rechter de door de jagers gepresenteerde tellingen als vaststaand gegeven geaccepteerd. Het ging zoals gezegd om zeer ondeskundig uitgevoerde 'tellingen'. Tijdens de telling zijn de dieren bijvoorbeeld uit dichte bossages gejaagd, hetgeen tot dubbeltellingen heeft geleid. Bovendien zijn de resultaten door de jagers zelf verwerkt en vanwege het zogenaamd zoekraken van de telformulieren ook achteraf niet meer te controleren. Alle deskundigen zijn het er over eens dat met de door de jagers gebruikte methode nooit de exacte aantallen kunnen worden bepaald. Bovendien hebben diverse deskundige personen, die dagelijks in dit gebied aanwezig zijn, verklaard dat er deze winter naar schatting niet meer dan 350 tot 400 damherten aanwezig zijn.

De jagers beweerden echter dat er in het voorjaar precies 768 damherten aanwezig waren en dat het er inmiddels 1037 moeten zijn. Dit aantal komt namelijk mooi overeen met de stelling van de jagers dat damhertpopulaties zich elke twee jaar, ongeacht de omstandigheden, verdubbelen. Een dergelijke stelling is logisch, wanneer je het bekijkt vanuit het standpunt van de jagers. Op deze manier begrijpt iedereen dat ingrijpen door de jagende mens noodzakelijk is om de aantallen 'binnen de perken te houden'. Biologisch gezien is het klinkklare nonsens. Dierpopulaties groeien na vestiging in een nieuw gebied naar het draagkrachtniveau van dat gebied. Dat niveau wordt bepaald door diverse factoren, zoals ruimte, soort vegetatie, mate van dekking, voedselaanbod en de aanwezigheid van andere diersoorten. Zodra het draagkrachtniveau wordt benaderd neemt de groei af, doordat de dieren elkaar meer gaan beconcurreren om de beperkt aanwezige ruimte en het voedsel.

Doordat de rechter zowel het getal van 325 als het door de jagers gepresenteerde aantal van 1037 voor zoete koek heeft geslikt kon hij niet anders dan ons verzoek afwijzen. Het is echter volstrekt onduidelijk hoeveel damherten er op dit moment werkelijk in dit gebied aanwezig zijn. Er had dan ook nooit toestemming mogen worden gegeven om er 269 te doden.

Zwijgplicht Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer heeft zelf aangegeven dat het gebied absoluut geen last ondervindt van de damherten. Sterker nog, door de achteruitgang van het konijn is het damhert een welkome aanvulling als grazer. Toch heeft deze terreinbeheerder toestemming verleend om dit afschot te laten plaatsvinden en dan ook nog uitgevoerd door de jagers en niet door eigen personeel. Recent is duidelijk geworden waarom.
Er is namelijk een vertrouwelijke 'communicatiestrategie' inzake de Zeeuwse damherten naar buiten gekomen. Hieruit blijkt dat de top van Staatsbosbeheer vooral erg bang is voor negatieve publiciteit. De inzet was om via offensieve communicatie het 'probleem' in de hand te houden. Er is samen met de provincie en de jagers een excursie georganiseerd om tegenstanders 'zoveel mogelijk de wind uit de zeilen te nemen'. Er zijn enkele woordvoerders aangewezen om een delegatie van de Tweede Kamer en de pers 'voor te lichten' en de rest van het personeel werd opgedragen zijn mond te houden. Ook de vrijwilligers van Staatsbosbeheer werd te verstaan gegeven dat als zij vrijuit tegen derden zouden spreken, zij hun vrijwilligerswerk voortaan wel konden vergeten.
Uit dit vertrouwelijke stuk bleek overigens ook dat Staatsbosbeheer er zelf van overtuigd is dat of er nu 100, 500 of 1000 of zelfs meer damherten in dit gebied voorkomen: 'de natuur heeft er geen last van'. Staatsbosbeheer maakt zich echter zorgen om de overlast voor de omgeving. 'Het beperken van overlast is voor Staatsbosbeheer een kwestie van goed nabuurschap.' Dat is het dus. Omdat de omgeving klaagt en de jagers graag willen schieten, staat deze natuurbeherende organisatie zeer ingrijpende maatregelen in het eigen gebied toe. In de zomer van 2008 werden om dezelfde reden duizenden beschermde ganzen in terreinen van Staatsbosbeheer gevangen en vergast.
De 'overlast' waar het over gaat is enerzijds geringe landbouwschade die eenvoudig kan worden voorkomen met deugdelijke rasters. Daarnaast vonden er het afgelopen jaar enkele tientallen aanrijdingen plaats met uitsluitend blikschade tot gevolg. Om de veiligheid voor de damherten op de wegen te verhogen is het schieten van deze dieren binnen dit natuurgebied natuurlijk wel de allerlaatste maatregel die je zou moeten nemen. Uit alle wetenschappelijke literatuur blijkt dat de enige effectieve manier om de verkeersveiligheid te verhogen het verlagen van de maximumsnelheid is. Ook het creeren van overzichtelijke brede bermen met lage begroeiing is een methode die zijn effectiviteit heeft bewezen.

Damhert. Foto: Rob Ossewaarde.

Gebruik wetenschappelijke rapporten

Wij komen naar aanleiding van deze zaak tot de verontrustende conclusie dat er een grote discrepantie bestaat tussen de bedoeling en de strekking van wetenschappelijke rapporten en de manier waarop beleidsmakers met dit soort rapporten omgaan. De manier waarop het getal van 325 damherten uit het bovengenoemde rapport wordt gebruikt, vertoont veel overeenkomsten met de manier waarop op de Veluwe met de wilde zwijnen wordt omgegaan. In 1997 heeft een onderzoeker van Alterra berekend dat de Veluwe op dat moment voldoende voedsel leverde voor gemiddeld 860 wilde zwijnen. Nu, meer dan tien jaar later, wordt dit getal door jagers, gesteund door de provincie Gelderland en de minister van Landbouw, als richtinggevend aangehouden. Dit, terwijl de onderzoeker van destijds inmiddels duidelijk heeft gemaakt dat het aantal van 860 toen al niet als absoluut moest worden beschouwd. De helft van de jaren zou de populatie hoger liggen en de helft van de jaren zou de populatie lager uitvallen. Bovendien is de situatie op de Veluwe inmiddels drastisch veranderd door een enorme toename van het voedselaanbod als gevolg van de opwarming van het klimaat en de omzetting van naaldbos in loofbos.
Gelet op het voorgaande roepen wij wetenschappers op nog voorzichtiger te zijn met het noemen van cijfers in hun rapporten. Hoe zorgvuldig ze het ook proberen te formuleren en hoe duidelijk ze ook aangeven dat het niet de bedoeling is om absolute aantallen te presenteren, beleidsmakers en ook jagers zullen met dergelijke gegevens aan de haal gaan en er misbruik van maken om daarmee hun eigen beleid te onderbouwen of hun eigen belang te verdedigen.

Argus2009_1.indd 22-23 09-03-2009 11:30:29

Zitzakken.nl

De aanzitzak

Je zult het maar tegenkomen is het bos. Een in moderne doeken gewikkelde kleumende wildbeheerder, erop uit gestuurd om, weggedoken tussen het gebladerte, zo onopvallend mogelijk wilde zwijnen en biggetjes te schieten.

Deze aanzitzak is de allernieuwste aanzitzak op de markt. Hij is gemaakt van de modernste materialen. Deze aanzitzak is de allerbeste die je kunt hebben om warm te blijven bij de nachtelijke aanzit.
De buitenkant is gemaakt van zacht microvezel waardoor je geluidloos kunt bewegen. De binnenzijde bestaat uit diverse lagen van isolerende en warmte vasthoudende materialen. Er zit een rits aan de zijkant van de zak die er voor zorgt dat je makkelijk in en uit kunt stappen.
De aanzitzak is gemakkelijk oprolbaar en dus eenvoudig mee te nemen.

Argus2009_1.indd 24 09-03-2009 11:30:31